

Verslag van de vergadering van de statencommissie Bestuur en Middelen van 15 november 2004

Aanwezig:

M.F. van Leeuwen (SGP, plv. voorzitter), mw. A.H. Raven (CDA), T.G.P.M. Ruijs (CDA), A.J. van Bokken (PvdA), dr. B. Levering (PvdA), mw. ir. S. van Bruggen (PvdA), S.D. Swane (VVD), drs. A.J. Ditewig (VVD), F.J. Vos (VVD), drs. B. Nugteren (GroenLinks), drs. R.P.F. Bijkerk (GroenLinks), mw. G.B. van Keulen-Saenger (D66), M. van de Groep (ChristenUnie), mr. J.J.J. Streefland (ChristenUnie), mw. A. Jonkers-Cornelisse (SP), G.M. Putters (LPF)

De commissaris van de Koningin, mr. B. Staal, en de gedeputeerden J.G.P. van Bergen en drs. J.P.J. Lokker

Van ambtelijke zijde aanwezig:

L.C.A.W. Graafhuis (adjunct griffier), mw. ing. A.G. Trip (commissiesecretaris), mw. E.S. Thuis (verslag)

---

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet alle aanwezigen van harte welkom.

2. Mededelingen

Bericht van verhindering is ontvangen van mevr. Swets en de heer Gaaikema.

Naar verwachting zal de heer Bos de volgende vergadering van deze commissie weer kunnen voorzitten.

Ter vergadering is uitgedeeld:

- Ontwerp-herindelingsadvies Heuvelrug 2004BEM97A (voor agendapunt 5)
- Stand van zaken De Bilt (voor agendapunt 6)
- Stand van zaken kwaliteitsmetingen (voor agendapunt 6)

3. Conceptverslag 11 oktober 2004

Het verslag wordt conform vastgesteld.

4. Rondvraag

* De heer Bijkerk verwijst naar de recente gebeurtenissen in de Nederlandse samenleving en vraagt GS wat de maatschappelijke actualiteit kan betekenen voor het provinciaal beleid, i.c. in de communicatie naar buiten. Moeten er bijvoorbeeld op bepaalde terreinen accenten worden verlegd of initiatieven worden ontplooid. Spreker verzoekt GS hierover na te willen denken en de resultaten naar de commissie te doen toekomen. Het zou goed zijn indien de staten hierover nader van gedachten gaan wisselen.

De heer Lokker stelt dat GS vorige week hebben geconstateerd dat dit een belangrijk onderwerp is waar de (provinciale) overheid niet van afzijdig kan blijven. Morgen zal nader fundamenteel worden gesproken over de rol richting de samenleving en wat voor gevolgen één en ander kan hebben voor bepaalde beleidsonderdelen. Dit zal echter in nauwe samenspraak met de staten worden beoordeeld. De voorzitter benadrukt dat dit onderwerp ook vanuit GS binnen het fractievoorzitterconvent aan de orde zou moeten komen.

* De heer Ditewig memoreert de uitspraken van de cdK in diverse krantenartikelen over de ondergrens van 40.000 inwoners voor toekomstige gemeenten en vraagt hierop een nadere toelichting.

De heer Lokker antwoordt (bij afwezigheid van de heer Staal) als politiek verantwoordelijk bestuurder en lid van GS dat de uitspraak van de cdK geen afgesproken beleid binnen GS betreft. Van belang is dat GS hebben afgesproken dat de schaalgrootte een afgeleide is van hetgeen is tegengekomen in de samenleving, waarbij onderzoek is verricht naar de meest optimale schaal van een gemeente. Het gaat om het inwoneraantal, dat ergens tussen de 16.000 en 60.000 ligt. In die zin hebben GS zich niet vastgelegd op een getal.

5. Ontwerp-herindelingadvies Heuvelrug

De voorzitter stelt dat er zich een achttal insprekers heeft aangemeld, maar dat hieraan voorafgaand mevrouw De Mooij een petitie/burgerinitiatief zal aanbieden. Er moet wel nog worden vastgesteld of de indiening in deze vorm beantwoordt aan de betreffende provinciale verordening.

Mevrouw De Mooij biedt het burgerinitiatiefvoorstel aan, dat door 2.186 burgers die dit voorstel ondersteunen, is ondertekend. Zij heeft ook een petitie die gedeputeerde Lokker verzoekt het burgerinitiatiefvoorstel op de agenda te plaatsen, met daarbij ondersteunende handtekeningen en dergelijke. Spreekster overhandigt vervolgens het burgerinitiatief en de petitie, zie bijlage.

De heer Lokker reageert met te zeggen dat hij deze zaken als loco-commissaris van de Koningin in ontvangst heeft genomen en ervoor zorg zal dragen dat deze daar komen waar ze worden gehoord en getoetst.

De voorzitter constateert dat met de overhandiging van het burgerinitiatief en de petitie is voldaan aan de vormvereisten en bedankt mevrouw De Mooij voor het aanbieden en de betrokkenheid van de burgers.

Spreker geeft vervolgens het woord aan de insprekers, waarbij de commissie na iedere inspreker de gelegenheid krijgt inhoudelijke vragen te stellen.

De heer Doelman verwoordt het standpunt van het Burgerinitiatief Heuvelrug aan de hand van een notitie, die als bijlage achter dit verslag is gevoegd. Korthedshalve wordt verwezen naar de inhoud ervan.

De heer Bijkerk stelt dat in Maarn/Doorn geen peiling is gehouden en vraagt waarom het comité op het betreffende moment geen gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om de gemeente te vragen waarom niet anders met deze materie is omgegaan. Ook wil hij weten waarom pas sinds 3 weken de actie van het comité bekend is.

De heer Doelman antwoordt dat in eerste instantie is gewacht op de plannen van GS. Er werd verwacht – en op gerekend – dat er geen draagvlak zou zijn en dat het provinciaal bestuur zelf initiatieven zou nemen om alsnog in Maarn en Doorn (waar de gemeentebesturen volgens spreker duidelijk in gebreke zijn gebleven ten aanzien van de peiling) een nader onderzoek te doen. Het comité was teleurgesteld in de plannen van GS en heeft vastgesteld dat men vrijwel huis aan huis in Maarn en Doorn tegen de MALDD was; dit was op gemeenteniveau niet bekend.

De voorzitter bedankt de heer Doelman voor zijn toelichting.

De heer Naafs (burgemeester gemeente Rhenen) verwoordt zijn standpunt als volgt. Vanuit Rhenen is eerder geprobeerd vorm en inhoud te geven aan de opdracht die er lag vanuit het provinciaal bestuur om te kijken of er samen met de buurgemeente tot onderzoek gekomen kon worden, inzake de grenscorrectie met Elst, het Ameronger gedeelte van Elst. Deze poging is niet gelukt. De gemeente Rhenen is verheugd dat GS u voorstelt om alsnog onder regie van de provincie gezamenlijk een onderzoek te doen hoe er nu precies gedacht wordt over de grenscorrectie Elst-Amerongen.

De heer Ruijs vraagt of de inspreker bekend is met het standpunt van GS terzake de intrekking van de arhi-procedure in dit traject en hier tevreden over is.

De heer Naafs antwoordt dat hij over de procedure heeft vernomen, maar ervan uitgaat dat het 'huiswerk' wel nog wordt gemaakt. Hij heeft nog geen nadere reactie van GS ontvangen.

De voorzitter bedankt de heer Naafs voor zijn toelichting.

Mevrouw Rinsma (wethouder gemeente Amerongen) verwoordt haar standpunt aan de hand van een notitie, die als bijlage achter dit verslag is gevoegd. Korthedshalve wordt verwezen naar de inhoud ervan.

De commissie heeft geen vragen cq. opmerkingen.

De voorzitter bedankt mevrouw Rinsma voor haar toelichting.

De heer Van der Zee (raadslid gemeente Doorn, namens GroenLinks, PvdA, CDA en VVD) verwoordt zijn standpunt aan de hand van een notitie, die als bijlage achter dit verslag is gevoegd. Korthedshalve wordt verwezen naar de inhoud ervan.

De heer Bijkerk wil weten waarom er in Doorn geen vorm van telefonische peiling is georganiseerd in relatie tot het maatschappelijk draagvlak en vraagt om een toelichting op de stellige overtuiging dat er in Doorn een massief maatschappelijk draagvlak zou zijn.

De heer Van der Zee stelt dat het gaat om bestuurlijke verbetering en dat er een complex van factoren aan ten grondslag ligt om dit op een goede wijze aan de burger over te brengen. Hiertoe zijn informatie- en inspraakavonden georganiseerd, omdat alleen een folder/brochure niet volstaat; voorkomen moet worden dat er een bepaalde tendens wordt aangegeven. Het is een moeilijk onderwerp om op een goede wijze over te brengen. Er zijn in de loop der tijd wel tien informatie-avonden georganiseerd en de burgers vragen inmiddels waarom er nog steeds niets is gebeurd; de eerste fase is allang gepasseerd. Spreker is er daarom van overtuigd dat er sprake is van een massief maatschappelijk draagvlak.

De voorzitter bedankt de heer Van der Zee voor zijn toelichting.

Mevrouw Feith (burgemeester gemeente Leersum) verwoordt haar standpunt aan de hand van een notitie, die als bijlage achter dit verslag is gevoegd. Korthedshalve wordt verwezen naar de inhoud ervan.

De commissie heeft geen vragen cq. opmerkingen.

De voorzitter bedankt mevrouw Feith voor haar toelichting.

De heer Van Ankum (fractievoorzitter Leersums Belang) verwoordt zijn standpunt aan de hand van een notitie, die als bijlage achter dit verslag is gevoegd. Korthedshalve wordt verwezen naar de inhoud ervan.

De commissie heeft geen vragen cq. opmerkingen.

De voorzitter bedankt de heer Van Ankum voor zijn toelichting.

De heer Feskens (raadslid Maarn) verwoordt zijn standpunt als volgt. Het betreffende proces loopt langer dan de laatste twee jaar. In Maarn is in 1997 uitvoerig met de bevolking gesproken over de toen voorgestelde herindeling. Maarn heeft in dat proces toen gekozen om hieraan deel te nemen. Deze herindeling is niet doorgegaan, maar vanaf maart 1998 is het probleem wederom ruimschoots in de gemeenteraad besproken, hetgeen heeft geresulteerd in een motie dat herindeling in MALDD-verband waarschijnlijk de beste optie was. Dit stond in alle partijprogramma's tijdens de verkiezingen die vervolgens plaatsvonden. Spreker uit zijn verwondering over de gang van zaken betreffende de WAL/DrieMaDo-variant. In mei 2002 is aan GS een brief geschreven waar de fractievoorzitters van de MALDD-gemeenten nagenoeg achter stonden. De boodschappen daarin waren dat één en ander als zelfstandige gemeente niet meer bestuurlijk overeind kon worden gehouden; dat MALD bij elkaar hoort en moet blijven; dat men het niet eens was met de bestuurlijke invulling (herindeling vs een federatieve gemeente), en dat Maarn/Doorn zeiden dat wellicht Driebergen mee moest doen. In de loop van het proces is op verzoek van het Leersums Beraad Driebergen aangeschoven en Wijk bij Duurstede niet. Een jaar later – in het kader van een rapportage aan de heer Lokker over de inspraakronde betreffende het meten bij de burgers en maatschappelijke organisaties van de bestuurskracht van de gemeente – is een brief gestuurd met een aantal onderwerpen, waaruit blijkt dat met name de maatschappelijke organisaties de bestuurskracht in het algemeen beneden de maat vonden. Interessant in verband met WAL/DrieMaDo is de slotalinea: 'Wij blijven als MALD-gemeente op het standpunt staan dat volstrekt zelfstandig doorgaan geen optie is en dat in elk geval deze vier gemeenten gezamenlijk moeten participeren in de te kiezen bestuurlijke oplossing, waarbij rekening wordt gehouden met het gestelde onder het kopje identiteit'. Dit is in lijn met de ontstaansgeschiedenis van het toenmalig Leersums Beraad. Hierbij zij uitdrukkelijk vermeld dat Driebergen-Rijsenburg zich oriënteert op de Heuvelrug. Maarn heeft een rapport laten schrijven door de heer Tonnaer en indien het rapport van Groenendijk, zoals verzocht door de burgemeester van Leersum, bij de stukken wordt bijgevoegd, verzocht spreker ook het rapport van Tonnaer bij te voegen.

De commissie heeft geen vragen cq. opmerkingen.

De voorzitter bedankt de heer Feskens voor zijn toelichting.

De heer Overvest (inwoner gemeente Doorn) verwoordt zijn standpunt aan de hand van een notitie, die als bijlage achter dit verslag is gevoegd. Kortheidshalve zij verwezen naar de inhoud ervan.

Mevrouw Van Keulen heeft geen inhoudelijke argumenten gehoord en vraagt waarom spreker op democratische gronden tegen het voorstel is.

De heer Overvest antwoordt dat hij één en ander op democratische wijze probeert te bereiken met behulp van de middelen die hem als burger ten dienste staan. Als principieel argument stelt hij dat een bestuur op zo klein mogelijke schaal moet worden gehouden om op die wijze zo dicht mogelijk bij de burger te kunnen blijven. Uit herindelingen elders in het land blijkt dat de afstand tussen burger en bestuur groter wordt bij herindeling. Een ander argument is dat er veel kosten zijn gemoeid bij een herindeling. De bevolking is het zat dat er over hen wordt beslist en dat er veel geld wordt uitgegeven. De heer Ditewig vraagt of spreker vindt dat, indien de herindeling geen doorgang vindt, de gemeente Doorn op dit moment goed functioneert.

De heer Overvest zegt dat veel mensen in Doorn vinden dat het niet goed gaat, maar dat één en ander aan de bestuurders ligt, hoe zij zich opstellen richting de bevolking. Bij een grotere gemeente komen meer ambtenaren, waardoor de lijnen tussen de bestuurders en ambtenaren langer worden. Vraag daarbij is of dit goed is.

De voorzitter bedankt de heer Overvest voor zijn toelichting en gaat over tot inhoudelijke behandeling van het onderhavige agendapunt, waarbij de reacties van de insprekers desgewenst door de commissie worden meegenomen.

De heer Ruijs licht het standpunt van de CDA-fractie als volgt toe.

Het CDA heeft geconcludeerd dat in het kader van bestuurskracht op de Heuvelrug het een goede zaak zou zijn indien tot een schaalvergroting wordt overgegaan en wil daar geen voorkeuren in uitspreken.

Het is ook goed dat de selectie wordt gedaan vanuit degenen die erbij zijn betrokken. De twee varianten die begin dit jaar bekend waren, kunnen dus in de procedure worden opgepakt. Daarbij is het correct dat de grenscorrectie Elst nu niet in procedure is gebracht. Een element waar het CDA zich eerder dit jaar voor heeft uitgesproken en van groot belang acht, is een vorm van transparant maatschappelijk draagvlak. GS is gevraagd hiertoe stimulerend bezig te gaan en spreker vraagt hierop van GS een nadere toelichting. De fractie wil het punt draagvlak nu gaan toetsen en daarbij het proces tot een afronding brengen. Het verzoek van de heer Feskens terzake de rapporten van Tonnaer en Groenendijk kunnen wat het CDA betreft worden gehonoreerd. Het is terzake het beeld van Leersum waar mevrouw Feith het over had slordig, dat deze op een bepaald moment niet zichtbaar is gemaakt - ook al is dit abusievelijk gebeurd. Er kunnen niet al te gemakkelijk plussen en minnen worden genoemd.

Het aspect draagvlak is voor het CDA ook van belang omdat het in het verkiezingsprogramma is meegenomen. De fractie wil zich nader beraden over het spanningsveld tussen enerzijds het traject van effectiviteit van een proces (hoe lang mag je een proces belasten met uitstel) en anderzijds het draagvlakverhaal. Ook wil de fractie zich nog beraden over het feit dat de 2.186 handtekeningen pas onlangs bekend zijn gemaakt. Het was voor de afwegingen beter geweest als dit eerder aan de orde was gekomen.

Spreker neemt de opmerking van mevrouw Feith mee over de vraag wat er met het door Leersum bestede geld gebeurt als de herindeling niet doorgaat.

Het CDA wil overgaan tot de voorgestelde herindeling, maar heeft nog een aantal vragen. Wat gebeurt er met het station Driebergen/Zeist op het moment dat Driebergen niet meer tot het BRU-gebied behoort, de financiering door het BRU stopt en BRU opteert voor een station in Bunnik. Spreker vraagt hoe GS haar toezegging aan de gemeente Driebergen in dit verband wil honoreren. Een ander punt betreft de ontwikkelingen rond Wijk bij Duurstede. Als de MALDD-gemeente doorgaat betekent dit dat Wijk bij Duurstede daar niet in zit. Als een gemeente echter in een proces meedoet, dient zij duidelijk te krijgen dat het zelfstandig kunnen functioneren ook niet moet betekenen dat zij per definitie in een andere samenwerkingsvorm wordt geplaatst. Het laatste punt is het faciliteren van de ontwikkelingen als MALDD-gemeente doorgaat. De betrokkenen uit de gemeenten opteren – terecht in sprekers ogen – voor eigen verantwoordelijkheid. Het moet derhalve aan de gemeenteraden zijn om straks terzake het voorzieningsniveau keuzes te maken. Anderzijds kan de provincie wel tijdens het proces faciliteren en wat dat betreft zou GS aan moeten geven hoe zij dit voor ogen heeft.

Het CDA zal de diverse stukken nader bekijken en op basis daarvan een nadere mening vormen; de fractie zal deze voor de vergadering op 6 december a.s. kenbaar maken.

Mevrouw Van Bruggen plaatst namens de PvdA-fractie de volgende vragen en opmerkingen. De fractie heeft het idee dat er een misverstand bestaat over het burgerinitiatief. Het door PvdA en D66 ingediende burgerinitiatief is door de staten aangenomen. Het burgerinitiatief heeft de bedoeling dat burgers een onderwerp op de agenda van PS kunnen laten plaatsen. Hiertoe is een verordening met een aantal spelregels in het leven geroepen. Spreekster heeft het idee dat de initiatiefnemers deze spelregels niet goed hebben gelezen. Eén van de spelregels is dat PS geen besluit neemt over het onderwerp tijdens de statenperiode waarin het burgerinitiatiefvoorstel is ingediend. Het voorstel van het onderhavige burgerinitiatief is om het onderwerp herindeling op de agenda te plaatsen, maar staat voor vandaag en 6 december al op de agenda. De PvdA is van mening dat het burgerinitiatief niet moet worden gebruikt voor iets waarvoor het niet is bedoeld. Bovendien moet het aan de verordening voldoen en op deze wijze is het initiatief geen goede zaak, ook niet richting de burgers die tijd en moeite hebben genomen voor ondertekening en waarbij verwachtingen zijn gewekt die wellicht niet bewaarheid kunnen worden.

Het standpunt van de PvdA terzake de herindeling is sinds de vorige PS-bespreking niet echt veranderd en spreekster verwijst hierbij naar het proces dat de vorige spreker heeft geschetst. De PvdA kan zich goed vinden in het voorliggende voorstel en heeft waardering voor de voortvarende aanpak van alle betrokkenen, en met name voor de opstelling van Leersum. De fractie is blij dat de lessen die bij de herindeling van Maartensdijk zijn geleerd, in het voorstel zijn meegenomen. Spreekster vraagt terzake de grenscorrectie Rhenen/Elst/Amerongen hoe deze nu vorm wordt gegeven. Het is belangrijk dat hiertoe goede en duidelijke afspraken worden gemaakt.

De heer Ditewig merkt namens de VVD-fractie het volgende op. De VVD vindt het voorstel zorgvuldig uitgewerkt. Leeftijdstoneame, vergrijzing, en vergroting van de maatschappelijke vraag hebben betrekking op de bestuurlijke inrichting en de vergrote druk op gemeentebestuur en gemeentelijk apparaat. Met dit onderwerp staat de kwaliteit van de samenleving op de Heuvelrug centraal. De fractie is van mening dat de gemeenten één en ander op adequate wijze hebben opgepakt. Ook de VVD wil graag toelichting van GS op het draagvlak met betrekking tot de DrieMaDo-variant, WAL-variant, positionering van Wijk bij Duurstede en Zeist (verkeersknooppunt A12), de correctie van het grondgebied, de voorkeur voor een zelfstandig Driebergen/Rijsenburg, maar ook op de moties die in de raad van Zeist terzake dit onderwerp zijn aangenomen. Tevens wil de fractie graag een toelichting op de onverdeeldheid van het grondgebied met betrekking tot de eventueel nieuw te vormen gemeente, de uitwerking van de facilitering en welk prijskaartje daaraan hangt. Tot slot wil ook de VVD weten wat er gebeurt als de herindeling niet doorgaat.

De heer Bijkerk verwoordt het standpunt van GroenLinks als volgt. Ook GroenLinks wil eerst nog nader fractieberaad en het burgerinitiatief/de petitie nader bekijken. Spreker vindt de gang van zaken rond Leersum, Amerongen en Wijk bij Duurstede al met al niet fraai. Het politiek draagvlak voor de nieuwe Heuvelrug-gemeente is helder, waarbij spreker de nuancering van mevrouw Feith terzake de getallen heel terecht vindt. Iets anders is de vraag hoe het zit met het maatschappelijk draagvlak. In Maarn/Doorn is slechts gekozen voor hoorzittingen, en aan de andere kant is het feit dat het comité Herindeling Nee! nu met een burgerinitiatief komt maar geen enkele rol heeft gespeeld in het traject van het afgelopen jaar, ook niet sterk. Ook hier is sprake van een gecompliceerd figuur en spreker wil graag van GS weten hoe zij aankijken tegen specifiek het maatschappelijk draagvlak.

Het stationsgebied Driebergen/Zeist wordt gezien als een poort tot de Heuvelrug en niet als rand van het grootstedelijk gebied. Er is wel nog sprake van een aantal losse einden en GS wordt gevraagd een nadere toelichting te geven op het convenant BRU en de nieuwe gemeente, wat de financiële risico's kunnen zijn en hoe die in de hand worden gehouden – ook voor de nieuwe gemeente. Spreker wil graag meer informatie over het intrekken van het voorstel terzake Elst. Ook zit hij nog met het vraagstuk Rhenen en vraagt de visie van GS op de toekomst van deze gemeente.

Terzake de rol van de provincie wil de VVD in het kort op een rijtje gezet zien hoe de huidige keuzes zich verhouden tot de aanbevelingen in het rapport Maartensdijk, zodat tot een beleidsdocument kan worden gekomen dat ook een richtsnoer biedt voor eventuele toekomstige discussies.

Het werken aan een nieuwe gemeente brengt proceskosten met zich mee en spreker schrikt van de bedragen die zijn uitgetrokken voor externe advisering. Voorkomen moet worden dat er uiteindelijk sprake is van een peperduur proces.

Stel dat er in de staten een meerderheid is voor MALDD, dan is er sprake van een aantal risicofactoren. Zo kan worden afgevraagd of het gebied dat dan ontstaat niet dermate groot wordt dat de samenhang tussen west en oost te gering is. Een ander belangrijk punt is de bestuurscultuur; de burgers zijn nu kleinschaligheid gewend met lage drempels. Nog een ander punt betreft de identiteit van de kernen en de voorzieningen in de kernen; er zou sprake kunnen zijn van grote verarming van het voorzieningenniveau op kernenniveau, hetgeen GroenLinks een ongewenste situatie vindt. De fractie wil dan ook graag hiertoe meer precieze uitspraken van GS hebben. Er komt nog een visiedocument, maar het gestelde is een zorgpunt en GroenLinks overweegt dan ook in de staten hiertoe een motie in te dienen.

Mevrouw Van Keulen plaatst namens de D66-fractie de volgende vragen en opmerkingen.

D66 sluit zich aan bij de woorden van de PvdA over het burgerinitiatief. De fractie heeft in januari aangegeven vóór herindeling en de MALDD-variant te zijn. Er is een integrale benadering nodig voor heel wat zaken die op de Heuvelrug spelen, zoals het Nationaal Park, Langbroekerwetering, gezondheidszorg, provinciale wegen, OV, etc. Deze zaken kunnen met een grotere bestuurskracht beter ter hand worden genomen. Het is wenselijk dat bestuurlijke en ambtelijke knelpunten van de Heuvelrug-gemeente op een adequate en toekomstgerichte wijze worden opgelost. D66 deelt het standpunt van de gemeente Zeist terzake de ontwikkeling van het stationsgebied, dat bij het MALDD-gebied zou moeten blijven. Spreekster sluit zich aan bij het gestelde over het belang van het draagvlak. Iedere gemeente heeft het meten van het draagvlak op haar eigen manier gedaan. Spreekster heeft echter bij bezoek aan inspraakavonden geconstateerd dat er weinig burgers waren, hetgeen haar verbaasde. Uiteindelijk kan afgevraagd worden of één en ander wel goed is gecommuniceerd – ook vanuit de provincie.

Ook D66 vindt het zinnig de aanbevelingen naar aanleiding van Maartensdijk in dit proces te betrekken. De fractie vindt de nazorg bij de herindeling een punt van zorg en vraagt zich af wat er gebeurt als na vijf jaar blijkt dat het proces niet is gelukt zoals voorgesteld. Zij ziet graag dat er tussentijds regelmatig wordt gemonitord.

Terzake Elst vraagt spreekster welk belang van de burger wordt bedoeld in optie B. Daarbij is het wellicht handig aan te geven wat GS ziet in het draagvlak hiertoe, om zodoende een moeizame discussie te voorkomen.

De heer Van de Groep merkt namens de ChristenUnie het volgende op.

De ChristenUnie heeft eerder aangegeven graag nader onderzoek te willen naar de WAL-variant, waaruit is gebleken dat hiervoor geen draagvlak is. De fractie heeft het gevoel dat het formaat van de MALDD-variant wat aan de grote kant wordt, hetgeen een belangrijke reden is om af te vragen of de WAL/DrieMaDo-variant niet beter zou passen bij de aard, schaal en cultuur van de kernen. Deze is spijtig genoeg niet nader ingevuld. De wijze waarop één en ander zich nu voltrekt, kan niet langer en er moet verder worden gekomen. De CU vindt dat de voorstellen van GS moeten worden gevolgd. Pijnpunt is wel dat de gemeente Leersum een andere variant verdient. Er is echter geen alternatief en spreker uit dan ook zijn complimenten voor de houding van deze gemeente. Maar ook Leersum moet de financiële consequenties van het volledig meedoen op zich nemen, waarbij spreker zich aansluit bij de kritiek van GroenLinks op de begroting.

GS kan in de statenvergadering een fiat van de ChristenUnie verwachten. Richting de initiatiefnemers van de petitie zal nog een antwoord worden geformuleerd, maar de fractie sluit zich min of meer aan bij de opmerkingen hierover van de fracties van PvdA en D66. Het is belangrijk om naar aanleiding van het burgerinitiatief van Maartensdijk de spelregels voor een burgerinitiatief helder en duidelijk te communiceren en hiertoe onder andere te investeren in de betreffende website.

Mevrouw Jonkers verwoordt het standpunt van de SP-fractie als volgt.

De SP was in januari de enige fractie die tegen de start van de arhi-procedure heeft gestemd. De SP zag niet in waarom de bewoners van Leersum en Driebergen een herindeling zou moeten worden opgedrongen. De fractie deelt de opvatting van GS betreffende het zogenaamde draagvlak niet. Van de vijf betrokken gemeenten zijn er drie die de mening van hun inwoners hebben gepeild en de uitslagen waren duidelijk. In 2003 gaf het merendeel van de inwoners van Leersum en Driebergen al aan dat men voor zelfstandigheid was. In juni jl. gaven de Amerongse burgers aan in meerderheid negatief tegenover MALDD te staan. De SP ziet het draagvlak dus helemaal niet en gelooft ook niet in het sprookje dat groter per definitie altijd beter is. Maartensdijk is hét voorbeeld van hoe het fout kan lopen bij een gedwongen herindeling. De fractie betreurt het dat zowel GS als de andere fracties uit PS hieruit geen lering wensen te trekken. In de voorliggende stukken komen geen nieuwe feiten naar voren die voor de SP aanleiding kunnen zijn om haar standpunt tegen de herindeling te heroverwegen en de fractie stemt dan ook niet in met het herindelingsadvies Heuvelrug. Terzake de grenscorrectie van het Amerongse gedeelte van Elst is de SP enigszins de kluts kwijt. De adviesaanvraag is ingetrokken, maar wat betekent dat nu voor dit gedeelte van Elst, wanneer de Heuvelrug-gemeente er onverhoopt wel komt.

De heer Van Leeuwen plaatst namens de SGP-fractie de volgende opmerkingen.

De fractie vraagt zich af of de doelstellingen van de herindeling – waar zij ten principale niet tegen is – worden gehaald; dit geldt voor de bestuurskracht maar ook de menselijke maat van die bestuurskracht. Hierbij wordt aangesloten bij de opmerkingen van GroenLinks: afgevraagd moet worden in hoeverre de lokale gemeenschap als lokale gemeenschap goed is gewaarborgd. Er is politiek draagvlak, maar er kunnen wel vraagtekens worden gezet bij het maatschappelijk draagvlak, dat nadrukkelijk een onderdeel is geweest als toetsinginstrument terzake de finale besluitvorming. Daarbij kan worden afgevraagd of de doelstellingen zijn gehaald en vervolgens moet worden afgevraagd wat het burgerinitiatief hierbij doet. Hierover is een aantal duidelijke uitspraken gemaakt. Er dient buitengewoon zorgvuldig te worden omgegaan met de uiteindelijke afweging. Maar als op dit moment al wordt gesteld dat er nog eens moet worden nagedacht over het succes van de burgerinitiatieven – met andere woorden de verordening nog eens tegen het licht moet worden gehouden – moet er heel nauwkeurig een afweging worden gemaakt ten aanzien van de formele afdoening van dit initiatief, gelet op het feit dat de legitimatie van deze herindeling ook een beleving is die er bij de burgers is ten aanzien van het politiek mandaat. Dit betekent dat voorkomen moet worden dat er negatieve energie wordt georganiseerd die nog jarenlang een nasleep kent. Er kan niet zomaar worden gestapt over de betrokkenheid van burgers bij hun eigen lokale omgeving.

Terzake het stationsgebied vraagt spreker zich of het wel zo helder is of het de poort van de Heuvelrug is of de rand van het stedelijk gebied. Hij wil hier nadrukkelijk de hiermee gepaard gaande financiële risico's meenemen, omdat afgevraagd moet worden of de facilitering van het OV er een is van het Utrechtse Heuvelruggebied of juist van het stedelijk gebied.

Met betrekking tot de voorgestelde nazorg wil de SGP nadrukkelijk terzake de bestuurskracht betrekken de optelsom van het nieuwe bestuur; in hoeverre het nieuwe bestuur in staat is de oude belangen in te ruilen voor het nieuwe belang, dat nog geen identiteit heeft. De provincie kan hiertoe iets opleggen, maar ook deskundigheid in het proces aanleveren.

Wat enigszins onderbelicht is gebleven, is de ambtelijke organisatie die in het voortraject – maar ook in de nazorg - zorg vereist. Ook hierbij speelt de vraag welke rol de provincie wil spelen. Zolang deze punten voor de SGP niet helder zijn, zal zij geen definitief standpunt innemen.

De voorzitter schorst de vergadering.

De voorzitter heropent de vergadering.

De heer Staal stelt dat de heer Lokker heeft uitgelegd hoe de opmerkingen over de getallen terzake de herindeling moeten worden gezien. De getallen zijn een indicatie naar aanleiding van onderzoeken naar waar een gemeente aan moet voldoen terzake bestuurskracht. Dan blijkt dat er sprake is van 30.000 tot 60.000 inwoners. Eén en ander verschilt ook per situatie. Spreker heeft waardering voor de wijze waarop de gemeenteraden en staten met het onderwerp omgaan.

De heer Lokker gaat als volgt op de vragen en opmerkingen in.

GS en de staten wordt gevraagd zorgvuldig met het mandaat van de kiezers om te gaan en dit mandaat naar eer en geweten te gebruiken. Het gewicht van het onderhavige besluit ligt nu bij de staten. Terecht is geconstateerd dat het proces al 12 jaar loopt, waarbij alle vormen en modellen voor samenwerking aan de orde zijn geweest en door een meerderheid afgewezen. Voor de onderhavige variant bestaat nu het grootst mogelijke draagvlak, waarbij is gesteld dat de oplossing voor bestuurlijke problemen moet worden gezocht in een herindeling. De visie Heuvelrug heeft als belangrijkste fundament de eerder ontwikkelde gemeenschappelijke visie op de strategische doelen voor de Heuvelrug, het SGP-proces, met daarnaast – meer als direct gevolg van het fusieproces – het grondlegend document, waarin de gemeenten hebben bevestigd waar zij voor staan en waarvoor zij willen gaan. Eén van de belangrijkste aandachtspunten is de relatie burger/bestuur en de meerwaarde van een fusie voor de burger, reden waarom het voorstel is beredeneerd vanuit de kansen en niet vanuit een bedreiging. De gemeenten gaan een bestuurlijke fusie aan, maar de afzonderlijke kernen als leefgemeenschap blijven daarbij volledig intact. Hiervoor is een slagvaardig en efficiënt bestuur nodig. Het gaat om belangrijke opgaven die als gemeenschappelijke nieuwe gemeente beter kunnen worden uitgevoerd, zoals de zorg voor het cultuurhistorisch en groene erfgoed.

Het maatschappelijk draagvlak loopt als een rode draad door de reacties, waarbij naar sprekers mening een oneigenlijke scheiding wordt aangebracht tussen bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak. In een democratie mogen de burgers het tijdens verkiezingen aangeven als ze het gevoel hebben dat ze niet meer op een juiste wijze worden vertegenwoordigd. Er zijn lopende het proces voldoende mogelijkheden voor inwoners om hun politieke partij aan te spreken. GS achten het maatschappelijk draagvlak zeer belangrijk, reden waarom zij zich hebben ingespannen om richting de gemeenten uit te dragen dat zij de opvatting van de inwoners op een juiste manier te weten te komen. Dit is naar het idee van GS op zorgvuldige wijze gebeurd en getoetst.

Er is terzake de grenscorrectie Elst nader onderzoek geweest naar de haalbaarheid van het voorstel van GS richting BZK en de Tweede Kamer, waaruit is gebleken dat twee parallelle voorstellen voor een arhi-procedure niet worden geaccepteerd. Dit is de reden waarom deze kwestie nu niet aan de orde is, wat echter niet betekent dat het onderwerp niet meer aan de orde komt.

Uiteraard zal het compliment aan Leersum worden overgebracht en spreker complimenteert deze gemeente – maar uiteraard ook de andere - voor de zorgvuldige wijze waarop zij met haar inwoners heeft gecommuniceerd.

Terzake het faciliteren van het proces stelt spreker dat het duidelijk is dat dit het feest is van de gemeenten zelf; zij nemen zelf initiatief en verantwoordelijkheid. Zij zullen daar waar mogelijk zelf organiseren, waarbij de provincie faciliteert in de vorm van kennis, het beschikbaar stellen van ambtelijke energie. De provincie heeft geen oordeel over de begroting van de gemeenten; het is hun geld en ze hebben zelf keuzes gemaakt voor de begeleiding van het proces. Er wordt inderdaad veel gevraagd van de gemeenten, van de bestuurders en de ambtelijke organisatie, waarbij goede en professionele begeleiding noodzakelijk is. De bevolking wil kwaliteit, volgt alles en in die zin is het signaal dat is gegeven in de vorm van een petitie een signaal richting de betreffende gemeenten, hetgeen wellicht extra investeringen vereist.

Als de gemeenten bereid en in staat zijn om de kosten van dit avontuur met elkaar te dragen, zal bij niet doorgaan van de herindeling niet direct sprake zijn van een mislukte investering, maar staat de provincie vooralsnog niet garant; GS zal dit niet voorstellen.

De WAL-variant is uiteindelijk niet gekozen omdat Wijk bij Duurstede niet meer wilde deelnemen aan het proces. Of dit een opmaat is voor een heroverweging van de bestuurlijke positie van deze gemeente, is op dit moment niet aan de orde.

Terzake het stationsgebied achten GS de nieuwe gemeente heel goed in staat om dit gebied te ontwikkelen conform de plannen. Er is geen sprake van dat er een voorstel komt om het stationsgebied af te zonderen en daarmee een uitzonderingspositie te creëren; het betreft een gedeelde verantwoordelijkheid van de betrokken partners. Spreker is blij dat de nieuwe gemeente de verantwoordelijkheid wil nemen voor het ontwikkelen van het gebied en er prioriteit aan willen geven. Er is op dit moment geen antwoord voorhanden op de vraag wat er gebeurt als het BRU geen geld meer beschikbaar wil stellen, maar wel voor 6 december a.s.

Wat het proces de provincie 'kost' is in eerste instantie ambtelijke energie; de provincie kan de kosten vooralsnog goed zelf in de hand houden. Mocht het anders lopen, dan zal GS hier bij de commissie nader op terugkomen.

De vraag van de SGP over de borging in de nazorg ten aanzien van de realisatie van de gestelde doelen refereert aan de lessen uit Maartensdijk. De nazorg bestaat uit meer dan over vijf jaar terugkomen om te bezien hoe de zaken ervoor staan. Er zal tussentijdse monitoring plaatsvinden door provincie en gemeenten en het blijft in die zin een provinciale verantwoordelijkheid om het nieuwe bestuur bij te staan. Het proces wordt dus kritisch gevolgd, maar ook daarna zal het faciliterend partnerschap in de praktijk worden gebracht. Hiertoe kan één en ander in een korte notitie worden verwoord.

De voorzitter constateert dat GS toezeggen één en ander ‘smart’ in een kort voorstel te formuleren, zodat bestuurlijk helder is wat wordt verstaan onder nazorg en de rol van de provincie daarin, alsook in het definitieve voorstel.

De heer Lokker vervolgt terzake het voorzieningenniveau met te stellen dat een belangrijke opdracht voor de nieuwe gemeente is de publieke voorzieningen goed in te richten, waarbij wel keuzes zullen moeten worden gemaakt. Het is lastig een uitspraak te doen over de private voorzieningen. Of het een te groot gebied is, is een vraag die niet met ja of nee kan worden beantwoord. Van belang is dat er sprake is van een bestuurlijke fusie en dat de afzonderlijke gemeenschappen intact blijven. Het is aan het nieuwe bestuur om die cohesie hetzij via gemeentelijk beleid te stimuleren en vorm te geven, hetzij op andere manieren. In de grond van de zaak is het vraagstuk van de afstand van de inwoners richting het bestuur niet een kwestie van schaal of geografie, maar van politieke cultuur. Gezocht wordt juist naar een kwalitatieve benadering die via afspraken tot stand moet worden gebracht.

De voorzitter concludeert dat de commissie zich heeft uitgesproken over advies nr. 1. De status van het burgerinitiatief dient echter nog te worden afgewogen. De griffie zal zich hierover buigen en een advies uitbrengen, dat zal worden geagendeerd voor de vergadering van provinciale staten waarin ook het herindelings-voorstel aan de orde komt. De regie van behandeling van dit voorstel ligt dan in handen van de voorzitter en plaatsvervangend voorzitter van de staten, mede omdat de behandeling van het burgerinitiatief consequenties kan hebben voor behandeling van het ontwerp herindelingsadvies. De voorzitter van de staten en de griffie zullen één en ander nader organiseren, waartoe er voor de totstandkoming van het advies van de griffie en voorafgaand aan de verzending naar de staten, nog contact is met de fracties.

Spreker sluit de beraadslagingen over het ontwerp-herindelingsadvies Heuvelrug en concludeert dat het voorstel kan worden vrijgegeven voor bespreking in de statenvergadering van 6 december a.s.

8. Besluit organisatie griffie provincie Utrecht

De heer Van de Groep verwijst naar artikel 8 en vraagt of gedeputeerde staten wellicht provinciale staten moet zijn.

De heer Staal zegt toe dit te zullen bezien en eventueel een gewijzigd voorstel aan de staten voor te leggen.

De voorzitter sluit de bespreking van dit onderwerp.

6. Kwaliteitsmeting bestuur – stand van zaken Valleigebied/RSW

De voorzitter licht toe dat de commissie inmiddels schriftelijk informatie heeft ontvangen over De Bilt en gaat ervan uit dat hiermee aan de toezegging is tegemoet gekomen.

De heer Ditewig wil graag weten wat de stand van zaken rondom de BAL-gemeenten is en een toelichting op de bespreekbaar gestelde provinciegrens. Hij vraagt wat het geheel betekent voor de positie van Abcoude/Breukelen en De Ronde Venen, en naar de communicatie met betrekking tot de raden. Spreker wil tevens weten wat RSW+ voor de toekomst voor de Vallei-gemeenten betekent. In een krantenbericht op 2 november stond: ‘Veenendaal aast op Renswoude’ en hij vraagt hierop een toelichting. Ook terzake het Valleigebied vraagt spreker hoe bouw- en RO- opgaven van Veenendaal passen – los van wat in het kader van het streekplan is besproken. Tot slot wil hij weten of er nog een variant denkbaar is (Woudenberg naar Leusden, Scherpenzeel naar Barneveld, Renswoude naar Veenendaal).

Mevrouw Van Keulen stelt terzake het Vecht- en plassengebied gehoord te hebben dat bijvoorbeeld Abcoude wel akkoord gaat met een kwaliteitsmeting, maar niet in het kader van BAL. Amsterdam trekt aan deze gemeente en Abcoude wenst nu van de provincie Utrecht duidelijkheid over problemen op onder andere het gebied van verkeer en ruimtelijke ordening. Spreekster vindt dat hier goed naar moet worden gekeken. Zij stelt ook dat de cvdK hierover een ander verhaal vertelt dan de gedeputeerde en dat het prettig zou zijn wanneer hun uitspraken op één lijn staan.

De heer Ruijs meent dat instrumenten een middel zijn die een doel hebben. Het is van belang dat deze instrumenten een ondersteuning vormen van de organisatie van de gemeenten zelf, en niet leiden tot iets wat met herindelingen te maken heeft. Als één en ander in de context van politieke instrumenten wordt gebracht, wil het CDA hier eerst over praten. Ook als één en ander met herindelingen te maken kan hebben, wil spreker graag de visie weten die door de cvdK is verwoord, al dan niet namens GS, en daar ook van tevoren over kunnen praten, mede om te kunnen toetsen in hoeverre het instrument voldoende zorgvuldig is.

De heer Swane vraagt spreker bij interruptie wat de provincie ermee te maken heeft om bestuurskrachtmeting te doen teneinde het apparaat van de gemeente te versterken.

De heer Ruijs vindt het op dit moment nogal onduidelijk welke visie de provincie heeft terzake herindelingen en het zou een goede zaak zijn eerst hierover te spreken en vervolgens instrumentarium aan de orde te stellen, niet andersom.

De heer Van de Groep merkt op dat de CU met deze gang van zaken steeds meer wordt bevestigd in de stelling dat PS een duidelijk beleidskader moeten vaststellen voor herindeling en bestuurlijke samenwerking, met kaders en criteria. Vooraf moet helder zijn wat men van het provinciehuis mag verwachten.

De heer Levering sluit zich aan bij de vorige spreker.

De heer Van Leeuwen memoreert dat in het kader van de herindeling Maartensdijk er een moment was met bestuurlijke ateliers om met elkaar te praten over de inhoud van het besturen van gemeenten; het ging dus om de inhoud, niet om de vorm. Het waren 'massagebijeentkomsten' en spreker heeft dit achteraf als frustrerend en kleinerend voor de bestuurders ervaren. Het onderhavige instrument is mooi, maar het moet wel transparant zijn. Er moet niet worden geprobeerd de indruk te wekken dat het een objectief instrument is dat wordt ingezet om te kijken naar de bestuurskracht van één gemeente, met fusie als laatste optie. Eén en ander moet van meet af aan transparant zijn en helder worden gecommuniceerd.

De heer Lokker gaat als volgt op de vragen en opmerkingen in.

Er is lang over nagedacht welk instrument ingezet zou moeten worden om een aantal zaken die door gemeenten worden aangedragen, te objectiveren. De gemeenten moeten een instrument in handen worden gegeven op grond waarvan zij zelf een soort sterkte/zwakte-analyse kunnen maken van het bestuurlijk en gemeentelijk functioneren. Met de kwaliteitsmeting is een instrument ontwikkeld waarmee gemeenten inderdaad uit de voeten kunnen en waarin alle belangrijke elementen zijn verwoord, ook de communicatie met de maatschappelijke vertegenwoordigers en inwoners.

Gemeenten moeten het ook zien als een eigen en vanzelfsprekend instrument.

Terzake de conclusies kunnen de staten ook zelf een discussie aangaan, waarbij niet wordt vooropgesteld dat deze zou moeten leiden tot herindeling ('verborgen agenda'). GS hebben gezegd dat dit een instrument voor de gemeenten is en dat met de uitkomsten de discussie wordt aangegaan – ook met de staten. GS nemen hun verantwoordelijkheid en het is daarom begrijpelijk dat het tijd wordt op een rijtje te zetten in welk kader de provincie zich moet bewegen als het gaat om bestuurlijke samenwerking cq. fusie. Spreker zegt dit dan ook toe. Door de ontwikkelingen op de Heuvelrug zijn balletjes aan het rollen gegaan, juist vanuit de gemeenten, en de provincie zal de gemeenten dan ook nadrukkelijk faciliteren.

Terzake BAL is het initiatief tot bespreking van samenwerking door De Wijde Meren genomen.

Daarbij is Loenen herinnerd aan de afspraak om dit in BAL-verband na te gaan. Het gaat niet alleen om de gemeente zelf maar om de gemeente in haar regionale functioneren; dat kan niet los van elkaar worden gezien en daar zit dus juist de provinciale verantwoordelijkheid. GS hechten er daarom ook

aan dat niet alleen in Loenen, maar ook in Breukelen en Abcoude zo'n zelfde proces tot stand komt, juist om te kunnen beoordelen in welk regionaal verband de oplossing kan worden gezocht. Daarbij hebben GS gezegd dat de provinciegrenzen dan secundair zijn; het eerste belang is dat van de gemeente. Deze zelfde vraag kan ook worden gesteld terzake Scherpenzeel, maar ook met Gelderland is de afspraak gemaakt eerst naar de inhoud te kijken en dan de gevolgen te bezien – waar de staten overigens zeer nauw bij zullen worden betrokken.

Terzake de verschillende voorkeuren van de afzonderlijke gemeenten (Abcoude/Amsterdam) heeft Abcoude zich een jaar geleden georiënteerd, ook bij De Ronde Venen, die daarmee in beeld komt. Communicatie over een vroege betrokkenheid bij dit soort zaken richting de raden is zeer belangrijk – en daarmee tijdige communicatie richting de inwoners. Dit laatste wordt als een eerste verantwoordelijkheid van de gemeenteraad gezien, maar ook de provincie zal zo open mogelijk moeten communiceren zodat de raden hiermee worden geholpen.

B&W van Renswoude hebben aangegeven dat zij het instrument willen inzetten om de eigen organisatie door te lichten. Echter, ook de gemeenteraad moet het hiermee eens zijn; op 7 december zal hier over worden gesproken. Spreker heeft aangeboden om vanuit de provinciale visie uitleg te komen geven waarom het belangrijk is dat Renswoude wordt betrokken bij het onderzoek. De gemeente Veenendaal zal hier wel iets over hebben 'geroepen', maar krantenberichten zijn voor spreker niet het enige referentiekader. Duidelijk moet worden gemaakt wat de inzet van de provincie is en dat zal op 7 december in Renswoude het geval zijn.

De cvdK heeft op eigen titel een opvatting over het openbaar bestuur gegeven. Het standpunt van GS is dat niet de schaal bepalend is, maar veeleer de inhoudelijke benadering. Als de commissaris namens GS spreekt, zal hij deze benadering uitdragen.

Tweede termijn

Mevrouw Van Keulen doelde met haar opmerking over de uitspraak van de cvdK niet op een krantenartikel, maar op een werkbezoek van hem aan het betreffende gebied. Volgens haar heeft Abcoude helemaal niet zelf gevraagd om een kwaliteitsmeting, maar is deze min of meer aangeboden – waar de gemeente overigens wel gebruik van maakt. Er is geen sprake van dat nu balletjes aan het rollen gaan; al sinds 1989 lopen dit soort zaken. Het wordt nu wel zaak duidelijk te maken wat men wil, met duidelijke kaders.

De heer Bijkerk meent dat de provincie niet de valkuil moet lopen om blauwdrukken te gaan ontwerpen en maakt zich aan de andere kant zorgen over het spontane karakter van allerlei discussies. Hij zou graag in beeld gebracht willen zien waar nu eigenlijk over wordt gesproken, wat reële en niet-reële opties zijn. Niet op het niveau van blauwdrukken, maar om te voorkomen dat er zich een ongeregisserd en traag proces voltrekt, waarbij het in de 'stoelendans' ook nog 'ns zo kan zijn dat sommige partners geen stoel meer hebben. Spreker heeft er behoefte aan om als staten een discussie te voeren over welke concrete gebieden het betreft, wat opties zijn, wat consequenties voor gebieden kunnen zijn (een blauwdruk, maar dan als denkoefening).

De heer Levering vindt dat vastgesteld moet worden wat de uitgangspunten van de provincie zijn, waarbij het duidelijk is waar het binnen de provincie om kan gaan. Hij vraagt om voorzichtigheid terzake beleidskaders, nota's en dergelijke, omdat de provincie wel de ontwikkeling in de toekomst moet aankunnen. Spreker sluit zich aan bij het voorstel van de vorige spreker, maar GS moet nu niet worden gevraagd om een nota die met zich meebrengt dat de uitgangspunten dusdanig zijn dat de provincie geen kant meer op kan.

De voorzitter vat samen dat is gevraagd om een kader met afwegingen terzake herindelingen, dat inmiddels door GS is toegezegd. Vervolgens zou er kaartje kunnen worden gemaakt met mogelijke opties/relaties. Dit zou ook een ambtelijke presentatie kunnen zijn zonder bestuurlijke uitspraak, omdat het met name gaat over het denken over dit onderwerp. Voorkomen moet worden dat de provincie de 'quasi onschuld' speelt terzake ontwikkelingen, alsof hier nog nooit over is nagedacht. Dit kan worden voorkomen met een ordentelijke, interne bespreking, zonder de blauwdruk van een bestuursopdracht.

De heer Swane heeft aan de voorgestelde gang van zaken weinig behoefte, omdat de herindelingen van onderaf moeten komen. Als de provincie gaat aangeven welke samenwerkingsverbanden er mogelijk zouden kunnen zijn, kan dit een eigen leven gaan leiden; het voldoet ook niet aan de behoefte van de provincie.

Ook de heer Ditewig waarschuwt voor een valkuil, om geblinddoekt door nota's met een monopolie-spelletje te beginnen waarbij topdown het verhaal vanuit de provincie ontstaat.

De heer Van de Groep heeft behoefte aan een door de staten vastgesteld beleidskader, waarbij niet moet worden gedacht aan een nota, maar aan een duidelijke uitspraak over van onderaf of niet. Bovendien, als een procedure wordt aangevangen, wat is dan de positionering van de provincie ten opzichte van die gemeente(n), zowel tijdens het proces als in de nazorg. Dit moet helder zijn.

Mevrouw Van Bruggen vraagt waarom niet aan gemeenten wordt gevraagd om een volledige SWOT-analyse te maken, waarbij ook de omgevingsfactoren expliciet worden betrokken. Deze kunnen handvaten voor de provincie zijn om naar te handelen.

De heer Lokker antwoordt als volgt.

Het lijkt hem absoluut ongewenst om allerlei blauwdrukken te gaan bespreken, hetgeen alleen maar tot theoretische discussies leidt. Het is juist dat de provincie initiatieven van onderaf wil faciliteren, maar omdat er zoveel gebeurt, zou ook GS dit wel in een bepaald strategisch beleidskader willen plaatsen: waar hebben we het over, waar willen we naar toe en wat willen we de gedeputeerde meegeven als dit soort processen gaan plaatsvinden. Als er vanuit gemeenten initiatieven worden genomen (uit hun eigen verantwoordelijkheid), moet de verantwoordelijkheid van de provincie goed worden gedefinieerd. Hierbij zullen ook de praktijkvoorbeelden een rol spelen.

De voorzitter concludeert dat er een open gedachtewisseling zal plaatsvinden, zonder besluitvormend karakter en blauwdrukken, en sluit de beraadslagingen over dit agendapunt.

7. Herijking Agenda 2010 en 3^e kwartaalrapportage

De heer Bijkerk heeft problemen met het proces in zijn totaal, met name hoe dit verder wordt gestuurd. Hij refereert aan het project Vrede van Utrecht, waar eigenlijk structureel meer geld in moet worden gestopt om het een succes te laten worden. Er is dus sprake van een probleem op strategisch-sturingsniveau. Hierover wil spreker graag meer helderheid hebben.

Ook mevrouw Van Keulen meent dat er meer geld nodig zal zijn en zij dringt nogmaals aan op prioritering in geld en tijd. Het wordt langzamerhand duidelijk dat er heel slecht is gecommuniceerd over het project Vrede van Utrecht richting de staten, omdat zij vindt dat dit project veel leuker is dan werd voorgesteld.

De heer Swane meent dat er met name terzake de Vrede van Utrecht een eindbeeld moet worden geschetst, waarbij gestructureerd duidelijk wordt hoe de doelen worden bereikt en wat daarvoor nodig is. Het doel van de oefening is om Utrecht met twee grote projecten op de kaart te zetten, maar het blijft de VVD onduidelijk hoe dit gaat gebeuren. De indruk leeft dat men met een idee al gauw kan scoren in deze grabbelton, en daar wil de VVD van af. Eerst moet worden aangegeven hoe met een project moet worden omgegaan, en dan bezien hoeveel geld daarvoor nodig is. Het is verontrustend dat op voorhand al wordt gesteld dat er een tekort aan geld zal zijn.

De heer Van Bokkem memoreert aan de afspraak dat er, indien er in beschikbaar budget voor projecten moet worden geschoven, dit aan de staten zou worden voorgelegd. In de bijgestelde begroting (blz. 6) is niet te zien waar op dit moment de gelden zitten; het is een optelsom die klopt, maar is niet waar naar is gevraagd. Het zou zinvol zijn om ook in een kwartaalrapportage op te nemen wat de stand van zaken is.

De heer Streefland is van mening dat Agenda 2010 de kern raakt van de presterende provincie. De CU maakt zich zorgen over het instandhouden van het ambitieniveau en wil niet afhankelijk worden van derde partners. Het project Vrede van Utrecht fungeert als kapstop en de route lijkt belangrijker dan de te behalen eindstreep. Spreker meent dat de staten zich hierover nader moeten bezinnen.

Mevrouw Raven heeft het gevoel dat het bij het project Hart van de Heuvelrug niet zozeer om geld en partners gaat, maar dat telkens weer blijkt dat er geen sprake is van communicatie. Hoe zijn bijvoorbeeld de burgers hierbij betrokken; zij moeten niet worden vergeten. GS zouden concreet moeten aangeven hoe zij dit willen bewerkstelligen.

Mevrouw Jonkers stelt dat de SP grote problemen heeft met de route waarmee de informatie is verstrekt. De fractie begrijpt niet waarom niet eerst aan de hand van de 3e kwartaalrapportage één en ander inhoudelijk in de commissies is besproken, waarna samenvattend het geheel kan worden besproken. Zij vraagt zich af hoe een herijking moet plaatsvinden als er nog vragen zijn over bepaalde projecten en is erg ongelukkig met de situatie.

De heer Van Leeuwen verwijst naar de verslaglegging van de bespreking van de Programmabegroting 2005, waarbij nadrukkelijk is gesproken over de financiële begrenzing van Agenda 2010. Het antwoord dat toen is gegeven – en niet geamendeerd – is: ‘De heer Lokker geeft aan dat de wijze waarop ambities en middelen in overeenstemming met elkaar zijn gebracht middels een korting, een risico is wat de commissie zelf nu heeft genomen op het feit dat er een gat kan ontstaan in de loop van de projecten.’ Spreker vindt dit een vrij moeilijk te benaderen beantwoording als het gaat om de vraag of spijkerhard is afgesproken dat allocatie van middelen is begrensd op een bedrag dat is vastgesteld, tot en met het einde van de looptijd van alle projecten. In de rapportage staat dat hier bij een aantal projecten sprake van is, hetgeen betekent dat derden moeten bijdragen. Maar wat is het gevolg hiervan, wanneer is bekend of zij inderdaad bijdragen en welke verplichtingen neemt de provincie op zich. Terzake de Vrede van Utrecht staat keihard: ‘De ambities bezien, zullen er meer middelen moeten worden ingezet om die ambities te halen.’ Met andere woorden: de geformuleerde ambitie spoort niet met de vastgestelde middelen en op dit punt is er naar sprekers mening sprake van een behoorlijk gat in de communicatie tussen GS en PS over de afspraken en hoe hiermee wordt omgegaan. Op deze wijze kan de SGP niet voort met Agenda 2010.

De heer Lokker gaat als volgt in op de vragen en opmerkingen.

Op 20 december zal gedeputeerde Kamp uitvoerig met de commissie ZCW van gedachten wisselen over de inhoudelijke kant van het project Vrede van Utrecht. In januari 2005 zal de projectdirecteur een precieze begroting van elk project presenteren. Terzake de kaderstelling is aan GS aangegeven dat dit de onderwerpen en het financiële kader zijn waarmee aan de slag moet worden gegaan, waarbij tevens werd gesteld dat de ambities en middelen beter op elkaar moesten worden afgestemd. Het financiële kader zal vanuit de staten niet worden opgerekt. Als de ambitie in de loop van de tien jaar aanvullende financiering behoeft, kan dit via derden (welke mogelijkheid ook door het Rijk wordt benut), of via een verzoek aan de staten voor een aanvullend bedrag. In die zin is met de staten de afspraak gemaakt dat indien zich uitzonderingen of bijzondere knelpunten voordoen, hierop wordt teruggekomen.

De heer Bijkerk merkt bij interruptie op dat het nieuw voor hem is dat er aanvullende kredieten aangevraagd zouden kunnen gaan worden. In het licht van de Vrede van Utrecht zou dit betekenen dat het niet toekennen van een extra krediet schadelijk is voor het project als geheel. Bij dit project is nu al bekend dat, om de ambities waar te maken, op termijn meer geld nodig is. Dit staat niet bij de andere projecten en spreker wil graag de garantie dat niet de situatie ontstaat dat GS zeggen dat er voor een deel sprake is van weggegooid geld of geld dat niet optimaal is benut.

Mevrouw Van Keulen wil in dit kader de garantie dat er niet bij andere projecten wordt ‘geleend’.

De heer Lokker antwoordt dat is besloten om voor het vastgestelde bedrag de projecten uit te voeren. Omdat de situatie over 6 jaar nu niet kan worden overzien en als er sprake is van extra kosten, is afgesproken dat er bij de commissie op wordt teruggekomen als er moet worden afgeweken van het

inhoudelijke en/of financiële kader. Dit betekent geen vrijbrief voor de projectgedeputeerde en GS dienen in de detailbegrotingen aan te tonen wat de staten in de afzonderlijke commissies wensen. Als wordt gesteld dat deze projecten voor het vastgestelde budget worden uitgevoerd, betekent dit dat het afgeronde projecten zijn. Spreker zegt toe dat, ook al wordt de commissie om extra geld gevraagd, de continuïteit van het betreffende project niet in gevaar zal komen.

De voorzitter vat samen dat de commissie behoefte heeft aan een vierkant voorstel zonder open einden, die wel zijn aangetroffen in de onderliggende stukken. Dit moet gebeuren op een moment dat er geen onherroepelijke consequenties zijn genomen in de projectfase tot op heden. Het onderhavige stuk is oorspronkelijk voorgelegd aan de commissie ter behandeling in de staten; hierover is discussie geweest met financiële gevolgen voor de begroting (KWATTA). Spreker vraagt of er niet een stuk moet komen waarin in besluitvormende zin ten aanzien van Agenda 2010 het plafond en de garanties worden vastgelegd voor de realisatie.

De heer Van Bergen licht toe dat er absoluut geen enkele onduidelijkheid hoeft te zijn over de financiële onderbouwing van Agenda 2010. Wat GS betreft is € 71,9 mln. het maximum bedrag. Voor elk project zijn doelen geformuleerd en is een inschatting gemaakt, een ambitie geformuleerd, om derde geldstromen binnen te halen; dit laatste is echter onzeker. De beleidslijn van GS is (afhankelijk van de hoogte van derdegeldstromen) dat ambities binnen projecten worden bijgesteld. Het kan niet zo zijn dat er voor welk project dan ook een extra beroep wordt gedaan op algemene middelen. De verdeling binnen de projecten staat aangegeven op blz. 6. Mocht het om wat voor reden dan ook zo zijn dat er tussen de projecten een financiële verschuiving plaatsvindt, wordt dit in overleg met de staten besproken. Er zal geen sprake zijn van nieuwe claims op middelen. Er is niet voor niets een indicatieve verdeling gemaakt tussen de projecten; deze is tot stand gekomen op basis van inhoudelijke doelen en bijbehorende projecten, en, bij een aantal van deze projecten, derdegeldstromen. Elk van de projecten weet dat, mede afhankelijk van deze stromen, ambities moeten worden bijgesteld. Het vaststellen van de derdegeldstromen hangt af van het verloop van de projecten.

De voorzitter stelt dat de commissie voor de helderheid teruggekoppeld moet krijgen of de besluitvorming over de herijking is opgeschort naar verder dit jaar, of dit jaar wordt verdaagd. De heer Lokker antwoordt dat dit onderwerp dit jaar in de staten kan worden afgerond. Dit zijn de projecten met geormerkt geld per project. Afwijkingen worden in de verschillende commissies besproken.

De voorzitter meent dat het hem als commissielid nog volstrekt niet helder is hoe het kader zal worden vastgelegd en wat de status van de herijking Agenda 2010 is ten aanzien van de staten. De heer Lokker zegt dat is gevraagd naar de 3^e kwartaalrapportage en in hoeverre de effecten van de herijking zijn verwerkt in deze rapportage; dit is gebeurd. Hiermee hebben GS inzage gegeven in de stand van zaken op dit moment. Het gestelde dat er geen ruimte is om te sleutelen aan het financiële kader is een heldere boodschap.

De voorzitter concludeert dat PS zelf haar rol zal moeten bepalen in deze discussie en besluit de beraadslagingen over dit onderwerp.

9. Rechtmatigheidscontrole

Van ambtelijke zijde wordt als volgt toegelicht.

De rechtmatigheid is al heel lang een onderdeel van de accountantscontrole, waarvoor negen criteria gelden. Zes daarvan zijn al lang onderdeel van de getrouwe weergave in de jaarverslaggeving, maar er is een drietal nieuwe criteria die nu onderdeel van de rechtmatigheidscontrole vormen. Met name het voorwaarden criterium heeft de meeste impact met de meeste gevolgen, onder andere terzake de wijze van Europese aanbesteding. Er is veel discussie over de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole; wat de accountant nu wel of niet moet meenemen, bijvoorbeeld terzake collegebesluiten. Er zijn accountants die zeggen dat de regelen die de colleges gaan stellen terzake de aanbestedingen voortvloeien uit een wettelijke verordening, en dus moeten worden meegenomen in de

rechtmatigheidcontrole. Andere accountants ontkennen dit en stellen dat indien aan de plicht van artikel 216 is voldaan, dit einde controle betekent. Eén en ander heeft ertoe geleid dat accountants en de overheden opnieuw met BZK willen praten over de vraag wat nu eigenlijk de bedoeling is. Dit resulteert er weer in dat de staten nog geen kader voor de rechtmatigheidcontrole is aangeboden, hetgeen ook niet zal lukken voor december - ook al is dit wel toegezegd.

De staten zullen er wel rekening mee moeten houden dat er forse opmerkingen van de accountant zullen komen over de rechtmatigheid en dat er sprake kan zijn van een niet-goedkeurende verklaring over 2004. Er zijn veel aspecten van rechtmatig handelen (bijv. dus Europese aanbesteding) die tot nu toe nooit onderwerp van externe toetsing zijn geweest. Ook zijn veel zaken die tot nu toe in de voorwaardelijke sfeer golden een soort hulpmiddel geweest. Het lijkt erop dat de hulpmiddelen nu een doel op zichzelf worden en daarmee onderwerp van expliciete toetsing door accountants. De staten moeten er dus niet van schrikken dat over 2004 wat problemen met de accountantsverklaring kunnen ontstaan. Het zal echter niet zo zijn dat er meteen dit jaar een verschept toezicht vanuit BZK komt op de rechtmatigheidcontrole. Het ambtelijk advies luidt om het vizier dan ook te richten op 2005.

De voorzitter bedankt de heer Kok voor zijn toelichting, constateert dat de commissie geen vragen cq. opmerkingen heeft en sluit de bespreking van dit onderwerp.

10. 5^e Begrotingswijziging 2004

De commissie heeft geen vragen cq. opmerkingen en de voorzitter constateert dat dit onderwerp een sterstuk is voor de statenvergadering.

11. Wijziging tarieventabel Algemene belastingverordening provincie Utrecht 1997 met ingang van 1 januari 2005

De commissie heeft geen vragen cq. opmerkingen en de voorzitter constateert dat dit onderwerp een sterstuk is voor de statenvergadering.

TER KENNISNEMING

De agendapunten 12 t/m 15 geven geen aanleiding tot nadere bespreking.

16. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde, dankt de voorzitter de aanwezigen voor hun komst en inbreng en sluit om ca. 18.00 uur de vergadering.

Geactualiseerde Lijst van toezeggingen en actiepunten Commissie Bestuur en Middelen t/m de vergadering van 15 november 2004.

1. Besloten wordt alle door GS te verstrekken borgstellingen vooraf ter instemming aan de commissie BEM voor te leggen.
2. De commissie wordt periodiek geïnformeerd over de resultaten van de activiteiten in het kader van Public Affairs.
3. Een overzicht zal worden opgesteld van wat de provincie wil bereiken door deel te nemen aan de Randstedelijke overlegorganen.

De behandeling is de januari-vergadering van de commissie voorzien.

4. In het najaar wordt de commissie nader geïnformeerd over de evaluatie van de rampbestrijding bij de dijkdoorbraak in Wilnis. In de notitie wordt mede betrokken het rapport van de commissie Houben, dat de problematiek van de rampbestrijding in meer brede zin onderzoekt.

Wordt geagendeerd voor de vergadering van de commissie van januari 2005.

5. De uitkomsten van het medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) worden te zijndertijd ter kennisname aan de commissie gezonden.

Wordt ter kennisname geagendeerd voor de vergadering van januari 2005.

6. Periodiek zal de commissie worden geïnformeerd over de voortgang van de Agenda 2010-projecten (inclusief de financiële middelen).
7. De commissie wordt nader geïnformeerd over de hoogte en opbouw van de dividenden.
8. In de commissie zal een open oriënterende gedachtewisseling plaatsvinden over gemeentelijke herindeling.
9. Voor de statenbehandeling van 6 december a.s. wordt de commissie alle relevante info en nog te beantwoorden vragen m.b.t. het herindelingsadvies Heuvelrug toegezonden.
10. De commissie zal een korte notitie worden voorgelegd waarin de rol van de provincie en mogelijkheden voor de facilitering van gemeentelijke herindeling in de sfeer van nazorg van een herindelingstraject SMART worden behandeld.

Burgerinitiatief Heuvelrug

Aanbieding door Wim Doelman van het Burgerinitiatiefvoorstel met betrekking tot de herindeling op de Heuvelrug. Verzoek is dit Burgerinitiatiefvoorstel te agenderen voor de aanstaande vergadering van Provinciale Staten. Dit Burgerinitiatiefvoorstel wordt gedragen door vele burgers, die het voorstel hebben ondersteund, door hun gegevens vrij te geven en hun handtekening ter steun en goedkeuring te plaatsen. Hun gegevens en handtekeningen treft u bijgaand aan. Plaatsvervanger van de heer Wim Doelman is mevrouw Linda de Mooij.

12 november 2004

Zeer geachte voorzitter, leden van de Provinciale Staten van Utrecht,

De burgers van de gemeenten Amerongen, Doorn, Driebergen, Leersum en Maarn zijn tot dit Burgerinitiatief overgegaan, omdat zij in hoge mate bezorgd zijn over de ontwikkelingen tot nu toe bij het herindelingsproces op de Heuvelrug. Zij herkennen zich niet in de raadsbesluiten, die voor herindeling pleiten. De bevolking leefde in de veronderstelling dat de gemeenteraden in de besluitvorming over herindeling terdege rekening zouden houden met de mening van die burgers, in overeenstemming met het geformuleerde beleid van Provinciale Staten en het beleidskader gemeentelijke herindeling 13 december 2002. Echter, dit is niet het geval. De burgers van deze gemeenten herkennen zich totaal niet in de raadsbesluiten, die het voorstel tot herindeling van de Heuvelruggemeenten ondersteunen. Vandaar dit initiatief.

Burgerinitiatief Heuvelrug

Overwegende dat

- de Gedeputeerde Staten van de Provincie Utrecht een Ontwerp Herindelingsadvies Heuvelrug d.d. 12 oktober hebben uitgebracht betreffende de herindeling van de gemeenten Maarn, Amerongen, Leersum, Doorn, en Driebergen;
- de Verordening Burgerinitiatief Provincie Utrecht, vastgesteld d.d. 9 september 2002, het mogelijk maakt een burgerinitiatiefvoorstel op de agenda van de Provinciale Staten te zetten;
- en ruim draagvlak onder de burgers van de betreffende gemeenten voor herindeling een belangrijke, zo niet doorslaggevende, voorwaarde voor een democratisch en bestuurlijk goed voorbereide herindeling is, zoals onderschreven in het huidige rijks- en provinciebeleid ten aanzien van herindeling;

Onzerzijds vaststellend dat

- de burgers zich volstrekt niet herkennen in het standpunt dat de meeste gemeenteraden over het Ontwerp Herindelingsadvies Heuvelrug hebben ingenomen;
- sommige raden bewust afstand hebben genomen van de vastgestelde mening van de bevolking;

Verzoeken wij Provinciale Staten conform bovengenoemde Verordening het volgende.

1. Te onderzoeken of daadwerkelijk door de gemeenteraden van Maarn, Amerongen, Leersum, Doorn en Driebergen aan de door de commissie Bestuur en Middelen en Gedeputeerde Staten gestelde eisen is voldaan, bij de uitvoering van het onderzoek naar het draagvlak onder de burgers van deze gemeenten.

2. Zelf initiatieven te ontplooiën om door middel van een objectief en representatief onderzoek onder de burgers van voornoemde gemeenten, het draagvlak onder de bevolking voor het voorstel tot herindeling van de Heuvelrug te meten.
3. De besluitvorming op provinciaal niveau op te schorten, totdat aan het geformuleerde draagvlakcriterium is voldaan.

Provinciale Staten wordt gevraagd om dit Burgerinitiatief op grond van de Verordening op de agenda van de komende vergadering van de Provinciale Staten te plaatsen, vóórdat besluitvorming over het Ontwerp Herindelingsadvies Heuvelrug van Gedeputeerde Staten, d.d. 12 oktober 2004, plaatsvindt.

Onderbouwing onzerzijds van het verzoek

De indieners van dit verzoek benadrukken dat hun verzoek valt binnen de termen van de Verordening Burgerinitiatief provincie Utrecht. Blijkens de toelichting op artikel 1 Verordening, dient de term ‘burgerinitiatiefvoorstel’ ruim opgevat te worden. In lijn daarmee dienen de uitzonderingen restrictief uitgelegd te worden.

De enig mogelijke uitzondering zou artikel 4 sub b van de Verordening zijn, op grond waarvan niet als burgerinitiatiefvoorstel kan gelden: ‘een vraag over het provinciaal beleid’. De indieners benadrukken evenwel, dat zij geen *vragen* stellen *over* het provinciaal beleid, waarvoor immers andere wegen, zoals het spreekrecht in een commissievergadering of een spreekuur van een gedeputeerde, open staan. Wat het provinciaal beleid tot nu toe is, is de indieners van dit verzoek volstrekt duidelijk. Zij stellen dan ook geen *vragen over dit beleid*, maar *verzoeken om een op andere wijze onderbouwd en vormgegeven beleid*.

Zouden Provinciale Staten onverhoopt toch oordelen dat sprake is van ‘vragen over het provinciaal beleid’, op deze grond het Burgerinitiatief Heuvelrug niet als burgerinitiatief in de zin van de Verordening aanmerken, en het initiatief niet-ontvankelijk verklaren, dan zou dat betekenen dat elk verzoek om een op andere wijze onderbouwd en vormgegeven provinciaal beleid – en dus elk verzoek om aanpassing van provinciaal beleid – buiten de termen van de Verordening valt. En dan wordt de Verordening een lege huls. Immers, elk burgerinitiatief kan dan ge(dis)kwalificeerd worden als ‘vragen over het provinciaal beleid’. Dat kan niet de bedoeling van de Verordening zijn. Kortom: als dit geen burgerinitiatief is, wat dan nog wel?

Volledigheidshalve wijzen de indieners van het verzoek er op dat Provinciale Staten het burgerinitiatief ‘Waarom Maartensdijk boos is’ als initiatief in de zin van de Verordening hebben aangemerkt. Het zou in dat licht bezien niet goed te begrijpen zijn, waarom het Burgerinitiatief Heuvelrug, dat ziet op eenzelfde materie, te weten gemeentelijke herindeling, en een zelfde doel beoogt, namelijk herbezinning omtrent die herindeling, niet zo een initiatief zou zijn.”

De indieners van dit verzoek,

Wim Doelman
Geboren: 22-04-1935
Schoonoordselaan 31
3941 KM Doorn
.....

Linda Carol de Mooij
Geboren: 24-04-1960
Dekkersbos 33
3956 TH Leersum
.....

namens de burgers van de gemeenten Maarn, Amerongen,, Leersum, Doorn en Driebergen, waarvan u de gegevens en handtekeningen bijgaand aantreft.

Nadere toelichting op het Burgerinitiatiefvoorstel

Doorn, 12 november 2004

Zeer geachte leden van de Provinciale Staten,

De burgers herkennen zich in het geheel niet in de suggestie van de gemeenteraden van Maarn, Amerongen, Doorn en Driebergen, dat zij het draagvlak van de burgers vertegenwoordigen als het om de gepasseerde raadsbesluitvorming over herindeling gaat. Ter verduidelijking: dit met uitzondering van de gemeente Leersum, waar de gemeenteraad, conform de uitslag van de enquête onder de inwoners van Leersum, tegen herindeling heeft gestemd.

Dit betekent dat de inwoners van eerdergenoemde gemeenten van mening zijn dat het bestuurlijk draagvlak voor herindeling niet in overeenstemming is met de mening van de burgers over herindeling. Namens de burgers van de gemeenten Maarn, Amerongen, Leersum, Doorn en Driebergen verzoeken wij Provinciale Staten dan ook het volgende te onderzoeken.

1. Naar aanleiding van het gestelde in bijlage 2 van het Ontwerp Herindelingsadvies Heuvelrug van Gedeputeerde Staten, d.d. 12 oktober 2004, Notulen informatiebijeenkomst van Gedeputeerde Staten van 19-05-2004 en 03-06-2004, Informatieavond gemeentelijke herindeling Heuvelrug, d.d. 3 juni 2004, te Doorn, pagina 5, (na de pauze) zegt de geachte heer Lokker "...Het provinciebestuur zal zowel mondeling als schriftelijk melden aan de gemeenten bijzondere waarde te hechten aan het peilen van de meningen van de inwoners. De manier waarop de peiling wordt gehouden, is aan de gemeenten (en gemeentecultuur afhankelijk). De gemeenten moeten kunnen aantonen dat zij de inwoners op een serieuze (objectieve) manier hebben geraadpleegd.

Wij verzoeken Provinciale Staten te onderzoeken of daadwerkelijk door de gemeenteraden van Maarn, Amerongen, Doorn en Driebergen aan deze voorwaarden is voldaan, zowel in uitvoering van de raadplegingen door die gemeenteraden, als in interpretatie van de resultaten van genoemde raadpleging door die gemeenteraden. Wij zijn van mening dat aan de door gedeputeerde Lokker gestelde eisen aan voornoemde gemeenteraden zeer zeker niet is voldaan; er is door sommige raden géén bijzondere waarde gehecht aan het peilen van de meningen van de inwoners en bovendien is door die raden aan de burgers nimmer uitgelegd waarom dit niet is gebeurd.

Hoofdstuk 5 van het Ontwerp Herindelingsadvies Heuvelrug, paragraaf 5.1, geeft aan dat Gedeputeerde Staten in het open overleg met colleges en wethouders in het bijzonder aandacht heeft gevraagd voor het vergewissen van de opvatting van de bevolking over de herindeling(svarianten). Daarnaast is op verzoek van de statencommissie Bestuur en Middelen op 25 mei 2004 een brief gezonden, waarin nogmaals aandacht wordt gevraagd voor het betrekken van de bevolking bij het herindelingsproces.

Naar aanleiding van voorgaande en het terecht verzoek van de statencommissie Bestuur en Middelen, mochten de inwoners verwachten dat over opheffing van hun gemeenten en de herindeling van hun gemeenten tot één grote gemeente, door de raden terdege rekening zou worden gehouden met hun mening hierover. Deze verwachting is niet uitgekomen; de raden hebben de mening van de burgers bewust naast zich neergelegd.

Overigens, er zijn in dit verband ter voorlichting van de bevolking door Gedeputeerde Staten ook twee informatieavonden georganiseerd, waarbij 20 burgers zijn bereikt. Deze voorlichtingsavonden zijn vlak voor de vakantieperiode georganiseerd, en in één geval is bedoelde bijeenkomst erg gebrekkig aangekondigd (onder een kopje Milieu en onderwerpen die daarmee te maken hebben). Dit is weliswaar een week later rechtgezet, maar voor de inwoners van de gehele Heuvelrug is dit wel erg mager. Oorzaak: de gemeenteraden hebben in hun benadering van de eigen inwoners de toon gezet, waardoor het vertrouwen van de burgers in de lokale bestuurders ernstig is aangetast. De hoorzittingen van Gedeputeerde Staten hebben juist om deze reden een bijzonder lage opkomst gekregen. De vraag hierbij is dan ook of Provinciale Staten vindt dat Gedeputeerde Staten hiermee hebben kunnen voldoen aan de gestelde eis de burgers voldoende over het herindelingsproces voor te lichten

en of Gedeputeerde Staten hierbij verkeerd door de gemeenteraden van Maarn, Amerongen, Doorn en Driebergen is geïnformeerd. Wat de vraag oproept of Gedeputeerde Staten in die situatie wel zorgvuldig konden zijn of zijn geweest?

2. *In Hoofdstuk 2 van het Ontwerp Herindelingsadvies Heuvelrug van Gedeputeerde Staten, d.d. 12 oktober 2004, hoofdstuk 2, paragraaf 2.1, Herindelingsbeleid rijk, staan de criteria vermeld, waaraan een herindelingsvoorstel volgens het rijk moet voldoen. Deze criteria zijn verkort:*

- *Draagvlak*
- *Bestuurskracht*
- *Duurzaamheid*
- *Interne samenhang van nieuwe gemeenten*
- *Regionale samenhang en evenwicht*
- *Planologische ruimtebehoefte*

In de alinea na de genoemde criteria staat in paragraaf 2.1 dat de genoemde criteria richtinggevend zijn.

Wij verzoeken Provinciale Staten te onderzoeken of het herindelingsvoorstel van Gedeputeerde Staten wel voldoet aan alle door het rijk gestelde criteria; namens de burgers die het Burgerinitiatiefvoorstel hebben gedragen en gesteund, stellen wij dat het herindelingsvoorstel aan het criterium draagvlak niet voldoet. Dit punt is voor dit verzoek en de burgers die het steunen, van grote betekenis. Immers, het opheffen van een gemeente is zo'n belangrijk onderwerp, dat je niet kunt zeggen dat de raden gemandateerd zijn hierover zonder gedegen draagvlakonderzoek bij de burgers te kunnen besluiten. Reden ook, waarom door rijk en provincie zo veel waarde aan de mening van en het draagvlak bij de burgers wordt gehecht. Hiernaast is door de raden het besluit genomen om het herindelingsvoorstel MALDD te steunen, wat enerzijds door de burgers niet wordt gedragen en anderzijds electoraal door de kiezers niet meer is te corrigeren. Herindeling is immers onomkeerbaar.

Gedeputeerde Lokker heeft desgevraagd aangegeven (zie bijlage 2 van het Ontwerp Herindelingsadvies Heuvelrug van Gedeputeerde Staten, d.d. 12 oktober 2004, Notulen informatiebijeenkomst van Gedeputeerde Staten van 19-05-2004 en 03-06-2004, Informatieavond gemeentelijke herindeling Heuvelrug, d.d. 3 juni 2004, te Doorn, pagina 5) het niet terecht te vinden op voorhand al wantrouwen uit te spreken over de manier van peilen van de burgerbevolking (over de herindeling op de Heuvelrug). Nu de burgers is gebleken dat de peiling van de bevolking door de raden niet goed is uitgevoerd ofwel er niet conform de uitslagen van die peilingen door de raden is besloten, vragen de burgers middels het Burgerinitiatief het gebrek aan burgerlijk draagvlak onder het bestuurlijke draagvlak nader te onderzoeken. Gevraagd wordt tevens hierbij het onomkeerbare van een herindeling mee te nemen.

Ter verduidelijking het volgende. Zowel door Gedeputeerde Staten als Provinciale Staten is aangegeven dat draagvlak van de bevolking van groot belang is, terwijl 4 van de 5 raden de mening van de bevolking hebben genegeerd. Een aantal voorbeelden hiervan:

- In Driebergen heeft een peiling onder de inwoners plaatsgevonden. Daar sprak ruim 55 procent van de bevolking die reageerde zich uit tegen herindeling, 40% was voor. Toch stemde de meerderheid van de gemeenteraad op onbegrijpelijke wijze voor herindeling.
- In Amerongen gaf de uitslag van de telefonische enquête aan dat 11 % voor MALDD was, tegenover 70 % (!) voor een alternatief! De raad koos voor de MALDD-variant, volstrekt in strijd met de uitkomst van de enquête.
- Bij de raadsstemming in Amerongen was de verhouding 7 stemmen voor herindeling en 6 stemmen tegen; voor zo'n belangrijk besluit over de toekomst van onze gemeenten geen doorslaggevende meerderheid, terwijl bovendien de uitslag van de enquête aangeeft dat er voor dit besluit geen draagvlak onder de bevolking is.
- Fractievoorzitter PvdA Amerongen hierover: "De bevolking heeft vaak niet het besef waarover het gaat. Als politicus moet je voorop lopen en af en toe impopulaire maatregelen nemen. Als bestuur hebben we een leidende functie." Dit duidt er niet op dat hij zich heeft vergewist van de mening van de inwoners van Amerongen. PvdA zelf heeft over de herindeling aangegeven haar

standpunt na de verkiezingen te hebben gewijzigd, wat de achterban met lege handen laat staan. De uitslag van de peiling is door PvdA Amerongen dus bewust niet meegenomen.

- Fractievoorzitter De Baat, ChristenUnie, op 23 augustus jongstleden, tijdens een raadsvergadering in Amerongen: “Na overleg met mijn steunfractie kies ik toch voor de MALDD-optie.” Dit onder gehoo van de toehoorders op de tribune, omdat hij ontkende tijdens de hoorzitting de uitspraak te hebben gedaan de stem van de Amerongers zwaar te laten meewegen.
- Vóór de verkiezingen heeft CDA Doorn aan haar achterban aangegeven tegen herindeling te zijn, tenzij de meerwaarde van herindeling kon worden aangetoond. Dat laatste is concreet niet gebeurd, maar in het verkiezingsprogramma van CDA Doorn wordt een enorme draai gemaakt, en is CDA ineens “in principe niet tegen herindeling”. De achterban van CDA Doorn is hierover bijzonder teleurgesteld, en van draagvlak daar is dus geen sprake.
- De VVD-fractie Amerongen heeft tegen burgers die argumenten tegen herindeling inbrachten, en als reactie op de peiling aldaar, gezegd dat door de inwoners geen nieuwe argumenten naar voren zijn gebracht, en de VVD dus niets nieuws hoorde. Welnu, daar is bij de peiling in Amerongen ook niet naar gevraagd. De peiling zei niet: “U moet wel met nieuwe argumenten komen”! Als burgers wordt gevraagd naar hun mening, en er wordt vervolgens gezegd dat dat “ouwe koek” is, dan is er geen sprake van bestuurlijk draagvlak.
- In Maarn is herindeling nooit een verkiezingsitem geweest; alle partijen waren voor herindeling, en hebben dat in meerderheid ook in hun verkiezingsprogramma’s opgenomen. Kortom, er was voor de burgers geen discussie over herindeling voor of tegen mogelijk. De burgers van Maarn hadden bij de verkiezingen dus geen echte keus of alternatief, behalve niet stemmen. Dit is geen burgerlijk draagvlak, maar opgelegde besluitvorming door de gemeenteraad, niet gemandateerd door de burgers. Hierbij moet bovendien rekening worden gehouden met het feit dat verkiezingsprogramma’s niet alleen over herindeling gaan. In zijn algemeenheid geldt dan ook dat kiezers niet alleen op een partij hebben gestemd vanwege hun opvatting over herindeling – er zijn meer onderwerpen waar de kiezer rekening mee te houden heeft, bij het bepalen van zijn keuze.
- In Doorn is een hoorzitting voor de inwoners georganiseerd. Hier zijn 4 burgers op af gekomen. Dit interpreteren alsof herindeling de mensen dus niet interesseert, en er voor herindeling voldoende draagvlak is, bewijst het tegenovergestelde; de inwoners van Doorn zijn vervreemd van hun bestuurders, hadden geen geloof meer in het nut van een hoorzitting, en zijn massaal weggebleven, omdat eerdere discussies over dit onderwerp door de raad zijn doodgeslagen. Als besluitvorming in de raad onder die omstandigheden plaatsvindt, is dat eveneens opgelegde besluitvorming.
- Tijdens partijbijeentkomsten, hoorzittingen en voorlichtingsavonden is op argumenten tegen herindeling, door burgers aangedragen, gezegd dat inwoners vaak tegen herindeling zijn, maar dat dit een emotionele keuze is, voornamelijk ontstaan omdat men niet goed is geïnformeerd of omdat de materie veel te moeilijk is. Deze houding van de gemeentebesturen betekende in de praktijk dat niet werd ingaan op de inhoud, en men niet openstond voor een dialoog met de burgers. Dit is niet wat mag worden verstaan onder “de burger betrekken bij het herindelingsproces”. De burger wordt niet serieus genomen, waaruit een arrogante houding van bestuurders blijkt.
- In het algemeen stellen wij dat bij (deze) herindeling het belang van de bestuurders een heel ander belang is, dan het belang van de burgers. In de afgelopen periode zijn de raden er niet in geslaagd de kloof tussen beide belangen te overbruggen, en samen met de burgers een gemeenschappelijk (gedragen) belang te vinden, dat bovendien een oplossing voor bepaalde problemen zou kunnen bieden. Dit met uitzondering van Leersum. Anders gezegd, de raden dienen het belang van de burgers niet, maar dienen hun eigen belang. Hiervoor is geen mandaat afgegeven en er is veel te weinig met de burger over gesproken op basis van respect en gelijkwaardigheid. En juist dit tast het democratisch proces aan alsmede het vertrouwen van de burgers in de lokale overheid. Met herindeling wordt dat er beslist niet beter op, en raakt het bestuur nog verder weg van de eigen inwoners.

Korter samengevat: De burgers van Amerongen hebben zich massaal uitgesproken tegen MALDD (een uitspraak over de herindeling zelf werd niet eens gevraagd). De inwoners van Leersum zijn tegen herindeling, evenals de inwoners van Driebergen, en de burgers van Doorn en Maarn is niets gevraagd.

Rijk en provincie voeren het beleid dat nieuwe herindelingen “van onderaf” dienen te ontstaan en breed gedragen moeten zijn door de bevolking. De staten zullen, zo is gesteld, geen herindeling meer opleggen, zoals in het geval van Maartensdijk nog is gebeurd. De bevolking wil geen Heuvelruggemeente, heeft dat ook aangegeven, en een andere keuze dan de MALDD-optie heeft in ruime meerderheid wél draagvlak. De door ons benaderde inwoners ervaren het voorliggende voorstel tot herindeling van de Heuvelrug als een opgelegde herindeling.

Wat de herindeling van Maartensdijk betreft, formeel is die herindeling niet opgelegd, maar feitelijk wel en in die zin te vergelijken met het herindelingsvoorstel Heuvelruggemeenten, dat nu voorligt.

Dat de meerderheid van de raden zich in deze situatie als draagvlak van de gehele bevolking bestempelt, is het op gekunstelde wijze definiëren van draagvlak van de bevolking en het manipuleren van het bestuurlijk draagvlak zelf, dat nog wel van zo groot belang is voor rijk, Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten. Hierdoor wordt, zoals al eerder gezegd, ernstige schade toegebracht aan het democratisch proces en het vertrouwen van de burger in de politiek. Een onderzoek hiernaar wordt dan ook dringend gevraagd.

Hiernaast verzoeken wij Provinciale Staten te onderzoeken wat nu precies wordt bedoeld met het in paragraaf 2.1 van het Ontwerp Herindelingsadvies Heuvelrug gestelde dat bedoelde criteria “richtinggevend zijn, maar niet bepalend”. Betekent dit dat er nog meer, onvermelde, criteria zijn, of dat vrijelijk met de (interpretatie van de) criteria kan worden omgegaan? Een criterium betekent volgens de van Dale: beginsel waarnaar of kenmerk waardoor het ware van het onware, het werkelijke van het schijnbare wordt onderscheiden. Dit betekent dat een criterium niet zo maar vrijelijk kan worden geïnterpreteerd. Anders gezegd, een criterium is weldegelijk absoluut, en zonder meer richtinggevend. Als het in dit geval anders is, dan is geen sprake van criteria, zoals gesteld in paragraaf 2.1. En in dat geval bestaat te veel vrijheid en ruimte om het herindelingsvoorstel van Gedeputeerde Staten te laten voldoen aan de door het rijk gestelde “eisen”, want die zijn er dan eigenlijk niet. Verzoek aan Provinciale Staten is om ook dit punt nader te onderzoeken.

Provinciale Staten wordt met klem en op democratische gronden gevraagd om het Burgerinitiatiefverzoek op de agenda van de vergadering van Provinciale Staten te plaatsen, voordat besluitvorming over het Ontwerp Herindelingsadvies Heuvelrug van Gedeputeerde Staten, d.d. 12 oktober 2004, plaatsvindt.

Petitie

Aanbieding door Wim Doelman, namens het Comité Herindeling Nee! van een petitie die verzoekt het Burgerinitiatiefvoorstel over de herindeling van de Heuvelrug te agenderen voor de aanstaande vergadering van Provinciale Staten. Mocht agendering van dit Burgerinitiatiefvoorstel naar uw oordeel niet mogelijk zijn, dan is het verzoek deze petitie voor de aanstaande vergadering van Provinciale Staten te agenderen. Deze petitie wordt gedragen door vele burgers, die het Burgerinitiatiefvoorstel hebben ondersteund, door hun gegevens vrij te geven en hun handtekening ter steun en goedkeuring te plaatsen. De gegevens van de burgers die deze petitie steunen, treft u bijgaand aan; het betreft steunbetuigingen die wij op onze website en ons e-mailadres hebben ontvangen. Plaatsvervanger van de heer Wim Doelman is mevrouw Linda de Mooij.

12 november 2004

Zeer geachte voorzitter, leden van de Provinciale Staten van Utrecht,

Namens de burgers van de gemeenten Maarn, Amerongen, Leersum, Doorn en Driebergen vraagt het Comité Herindeling Nee! u middels deze petitie het volgende.

1. Te onderzoeken of daadwerkelijk door de gemeenteraden van Maarn, Amerongen, Leersum, Doorn en Driebergen aan de door de commissie Bestuur en Middelen en Gedeputeerde Staten gestelde eisen is voldaan, bij de uitvoering van het onderzoek naar het draagvlak onder de burgers van deze gemeenten;
2. Zelf initiatieven te ontplooiën om door middel van een objectief en representatief onderzoek onder de burgers van voornoemde gemeenten, het draagvlak onder de bevolking voor het voorstel tot herindeling van de Heuvelrug te meten;
3. De besluitvorming op provinciaal niveau op te schorten, totdat aan het geformuleerde draagvlakcriterium is voldaan;
4. En daarmee het Burgerinitiatiefvoorstel te agenderen voor de aanstaande vergadering van Provinciale Staten.
5. De indieners van deze petitie,

Wim Doelman
Geboren: 22-04-1935
Schoonoordselaan 31
3941 KM Doorn

.....

Linda Carol de Mooij
Geboren: 24-04-1960
Dekkersbos 33
3956 TH Leersum

.....

namens de burgers van de gemeenten Maarn, Amerongen, Leersum, Doorn en Driebergen, waarvan u de gegevens en steunbetuigingen bijgaand aantreft; de petitie is ter ondersteuning van het Burgerinitiatiefvoorstel met betrekking tot de herindeling van voornoemde gemeenten.

Wim Doelman, Comité Herindeling Nee!

Betreft de vergadering Commissie Bestuur en Middelen van de Provinciale Staten van Utrecht, d.d. 14 november 2004, 14.00 uur,

onderwerp: **ontwerp Herindelingsadvies Heuvelrug**

Geachte leden van de Commissie Bestuur en Middelen,
volksvertegenwoordigers van de Provincie Utrecht,
dames en heren,

Voor het ontwerp Herindelingsadvies Heuvelrug geldt een zestal criteria waarmee herindelingsvoorstellen worden beoordeeld. Ze zijn afkomstig uit het beleidskader van het rijk en door de provincie overgenomen. Criteria die ons inziens nogal rekbaar zijn en daardoor niet altijd normatief kunnen worden gehanteerd. Gelukkig acht de minister de criteria “bestuurskracht” en “draagvlak onder de bevolking” het belangrijkste. Ook in uw discussies wordt daarop het accent gelegd. Bestuurskracht wordt gedefinieerd als “een bestuurlijke en ambtelijke organisatie om te komen tot een goed bestuur en dienstverlening”, zo staat in het GS-advies. Er wordt in het voorstel ook gezegd dat groter ook meer bestuurskracht betekent. Het gaat erom: wie kijkt naar wie bij bestuurskracht. De bestuurders naar elkaar of de burgers naar het bestuur? Is een grotere gemeente echt bestuurskrachtiger dan een kleine gemeente? Nee toch, zoals u recent in het geval De Bilt na de herindeling met Maartensdijk heeft moeten vaststellen.

Komen we, zoals ook uit de beraadslagingen van uw commissie blijkt, op het belangrijkste criterium: het draagvlak onder de bevolking. Het opleggen van herindelingen is ook vanuit het huidige regeringsbeleid niet langer toegestaan. Er moet nu maatschappelijke draagvlak zijn.

Al vanaf november 2003 heeft uw commissie terecht kritische vragen over het draagvlak aan GS gesteld. De gedeputeerde stelde immers steeds dat vooral de gemeenteraden als vertegenwoordigers van de bevolking het draagvlak vertegenwoordigen. Hij zei gelukkig ook nog “We zullen er ook in de toekomst op blijven toezien dat burgers voldoende in de gelegenheid zijn gesteld om zich over het voornemen tot herindeling te kunnen uiten”. Ook later op 5 januari - kennelijk waren de Statenleden er nog steeds niet gerust op - kwam het draagvlak weer aan de orde. We noteerden onder meer de opmerking van een statenlid: “Als gaande het proces een andere optie beter lijkt, dan juicht de fractie dat toe, als er sprake is van een groter draagvlak.” De gedeputeerde zei op 3 juni in Doorn “Aan de gemeenten te melden bijzondere waarde te hechten aan het peilen van de mening van de inwoners.” en “Ons moeten ze aantonen dat zij inwoners op een serieuze (objectieve) manier hebben geraadpleegd.” Het leek allemaal goed te gaan met het op de juiste wijze bepalen van draagvlak, zoals door de provincie duidelijk aan de gemeenten is aangegeven. Het is wel even anders uitpakkt bij de gemeenten, zoals uit het voorstel van GS blijkt.

In Maarn is vrijwel niets gedaan. Herindeling stond immers al in de verkiezingsprogramma's. Dan is toch geen openbaar debat meer nodig? Dan vraag je toch niks meer aan de inwoners? Dus geen draagvlakonderzoek, zo was de redenering. Toch maar gauw een beslissing pro MALDD.

In Doorn is één hoorzitting geweest, ook hier riep en roept de gemeente al jaren dat herindeling moet. Dan sla je toch het debat dood? Gevolg: slechts vier burgers (exclusief ambtenaren en bestuurders) kwamen op deze hoorzitting. Geen interesse kennelijk, onderzoek is dan zinloos, zo was de redenering van het gemeentebestuur. Dús een raadsbeslissing pro MALDD.

In Amerongen een volksraadpleging in een zaal. Opgeroepen betrokkenheid: circa 100 burgers. Verder bleek uit een telefonische enquête dat de overgrote meerderheid tegen was. Toch stemt de raad met een wankel 7 voor en 6 tegen vóór MALDD.

In Leersum een opiniepeiling. Opgeroepen betrokkenheid: 1490 burgers. 78 % was tegen MALDD; de gemeenteraad stemde bijna unaniem conform.

In Driebergen bracht een raads werkgroep 250 burgers bijeen; een opiniepeiling leverde bijna 6000 reacties op. Daarin 55 % tegen MALDD. Toch stemde de raad met 11 stemmen voor en 6 tegen, dus niet conform.

Bij de gemeenten Amerongen en Driebergen zit er een behoorlijk democratisch gat tussen het draagvlak van de burgers en dat van de gemeenteraad. Bij de gemeenten Doorn en Maarn is dat gat door de gemeentebesturen zelfs nog niet ontdekt, zo is intussen uit ons Burgerinitiatief gebleken. Heel wat meer reacties bij ons, dan alle partijorganisaties en gemeenteraden aan belangstelling in deze plaatsen hebben gehad. Van gebrek aan interesse voor de herindelingsproblematiek, zo bleek tijdens dit Burgerinitiatief, was geen sprake. De burgers wisten bovendien haarfijn te vertellen waarom ze vooral tegen de MALDD waren en discussie met de gemeentebesturen geen zin had, omdat de raden niet naar de eigen inwoners luisterden en toch niets hielp. Buitengewoon schadelijk, zo'n ontwikkeling voor onze lokale democratie!

Ons Burgerinitiatief in de vijf gemeenten heeft in tien dagen bijna 2200 handtekeningen opgeleverd. In de korte tijd konden we wel alle gemeenten bezoeken maar om logistieke redenen lang niet alle straten. Toch bleek ons dat men zich in grote meerderheid niet in MALDD kon vinden.

Conclusies

- 1) Het belangrijke criterium "meer bestuurskracht" door schaalvergroting via MALDD, biedt onvoldoende zekerheid, en de daarin gestelde positieve verwachtingen voor de burgers worden naar onze stellige overtuiging niet bereikt. Veelal is het tegendeel het geval. Een kleinere schaal van herindeling van twee of hooguit drie gemeenten kan zelfs een betere bestuurskracht opleveren.
- 2) Op grond van ons Burgerinitiatief en eerder door anderen gedane peilingen onder de burgers in een aantal gemeenten, vinden wij dat onvoldoende draagvlak onder de burgers voor MALDD bestaat. Ergo, er is grote weerstand geconstateerd tegen MALDD en de gevolgde werkwijze bij de meeste gemeenten. Net zoals indertijd bij het toevoegen van Maartensdijk aan De Bilt, wordt ook nu dit herindelingsplan door de burgers als opgelegd gezien.
- 3) De wijze waarop de gemeenten verder gehoor hebben gegeven aan de steeds dringende verzoeken van Provinciale Staten en gedeputeerde, zijn onvoldoende in de praktijk uitgevoerd door het merendeel van de gemeenten.

Ons verzoek

1. Te onderzoeken of daadwerkelijk door de gemeenteraden van Maarn, Amerongen, Leersum, Doorn en Driebergen aan de door de commissie Bestuur en Middelen en Gedeputeerde Staten gestelde eisen is voldaan, bij de uitvoering van het onderzoek naar het draagvlak onder de burgers van deze gemeenten.
2. Zelf initiatieven te ontplooiën om door middel van een objectief en representatief onderzoek onder de burgers van voornoemde gemeenten, het draagvlak onder de bevolking voor het voorstel tot herindeling van de Heuvelrug te meten.
3. De besluitvorming op provinciaal niveau op te schorten, totdat aan het geformuleerde draagvlakcriterium is voldaan.

Onze opvatting, leden van deze statencommissie, zal u duidelijk zijn. Neem op u om het grote gat dat er is tussen de opvattingen van deze vier gemeentebesturen en de burgers van deze gemeenten, te dichten. U heeft immers geleerd van Maartensdijk, zoals u schreef. U doet daarmee een grote dienst aan de lokale democratie en het duurzaam behoud daarvan.

De daad is aan u, leden van de Statencommissie en volksvertegenwoordigers van de provincie Utrecht. Hartelijk dank voor uw aandacht.

Namens de 2200 inwoners in de gemeenten Amerongen, Doorn, Driebergen, Leersum en Maarn
Wim Doelman
Comité Herindeling Nee!

Mw. Rinsma, wethouder gemeente Amerongen)

Ten behoeve van de behandeling van het ontwerp herindelingsadvies in de commissie BEM op 15 november 2004.

Het gemeentebestuur van de gemeente Amerongen heeft met kennis genomen met het ontwerp herindelingsadvies dat thans voorligt.

Het advies is geheel in lijn met de besluitvorming van vier van de vijf betrokken gemeenten, namelijk zo spoedig mogelijk overgaan tot de vorming van de nieuwe gemeente Heuvelrug.

Voor het fusieproces is inmiddels een projectorganisatie in het leven geroepen. Die is volop actief om er voor te zorgen dat eind 2005 de nieuwe organisatie er staat.

Dan kan op 1 januari 2006 de nieuwe gemeente ook in bestuurlijke zin adequaat van start.

De gemeente Amerongen wil met waardering opmerken dat ook de gemeente Leersum, ondanks haar bezwaar tegen de herindeling constructief participeert.

Daarnaast wil ik nog het volgende opmerken. Wij hebben ons verwonderd over de nadere adviesvraag in de begeleidende brief van GS. Namelijk over de overweging om een aparte arhi-procedure te starten gericht op een grenscorrectie tussen Amerongen en Rhenen, met het oogmerk om het gedeelte Elst wat nu bij de gemeente Amerongen hoort, toe te voegen aan de gemeente Rhenen. Dit verwonderde ons omdat we absoluut niet inzagen waarom dit nog nader overwogen zou moeten worden. Er is geen gebied waar al zoveel onderzoek is gedaan naar de optie van een grenscorrectie. Zowel twee keer door de gemeente Amerongen (in 2003 en 2004), als door Rhenen in september 2004. In alle gevallen is gebleken dat er geen gekwalificeerde meerderheid van de bevolking is te vinden die kiest voor een grenscorrectie.

Dat is ook precies de reden waarom de gemeente Amerongen heeft afgezien van de optie om **gezamenlijk** met Rhenen het derde onderzoek uit te voeren. Er was noch in de raad noch onder de bevolking draagvlak voor. Dat is door de enquête die de gemeente Rhenen heeft uitgevoerd ook weer bevestigd.

Wij stellen het daarom zeer op prijs dat de gedeputeerde zojuist heeft meegedeeld bij nader inzien af te zien van het voornemen een aparte arhi-procedure op te starten, gericht op de bedoelde grenscorrectie.

P.C. van der Zee, gemeente Doorn

Meneer de voorzitter, geachte commissieleden,

Graag wil ik tot u spreken namens de partijen GL/PvdA, CDA en VVD, zijnde een significante meerderheid van de Doornse Raad. Daarnaast wil ik u graag de groeten doen van het Doornse College van Burgemeester en wethouders, dat ons van harte ondersteunt.

Meneer de voorzitter, wat Doorn betreft is het een lange weg geweest naar het punt waar dit ARHI-proces vandaag is aangeland.

Al 12 jaar spreekt Doorn de wens uit, dat het vormen van een nieuwe gemeente heuvelrug voor Doorn het beste is om haar eigen identiteit te bewaren en te zorgen dat de kwaliteit van bestuur en ambtelijk apparaat, dat de burger ten dienste staat, te verbeteren.

Op vele informatie- en inspraaksessies hebben burgers in de loop der jaren hun kritiek, wensen en behoeften aan de raad en het college van Doorn meer dan duidelijk gemaakt. Deze behoeften zijn samen te vatten in 2 thema's: **Kwaliteit en Bestuurskracht**.

Dat kan in Doorn al jaren beter.

Kwaliteit in afhandeling van processen en transparantie naar de burger. In de huidige situatie probeert de gemeente daar aan te voldoen door óf vele externen in te huren, met als gevolg hogere personeelskosten te maken dan eigenlijk aanvaardbaar is, óf processen langer te laten duren dan eigenlijk aanvaardbaar is voor de burger.

Een grotere gemeente, die een professionele organisatie kan neerzetten, is daar het antwoord op.

Bestuurskracht. De beleidsuitgangspunten die Doorn voorstaat, zijn steeds moeilijker waar te maken. Het behoud van Doorn als groen en cultuurhistorisch dorp (er zijn natuurlijk nog veel meer aspecten) wordt steeds moeilijker ten aanzien van **verkeer, bebouwing, voorzieningen**. Grote organisaties en instanties lopen over die kleine gemeente heen. Een gemeente heuvelrug is daar een goed antwoord op.

Het leek mij goed, meneer de voorzitter, om deze argumentatie, die al vele malen is uitgesproken, nogmaals te benadrukken.

Het draagvlak in de raad van Doorn om vóór een gemeente Heuvelrug te zijn, is in de tussentijd alleen maar gegroeid.

GL/PvdA en VVD hebben er in 2002 een majeur verkiezingsitem van gemaakt. In 2003 heeft het CDA zich daarbij gevoegd. Naast het draagvlak, zijn de andere argumenten om naar een grotere gemeente te gaan, door uw college beoordeeld en gewogen. Het resultaat is het huidige voorstel.

En zou de burger van Doorn nu plotseling wat anders willen of vinden?

Als ik beweer, dat met een gemeente heuvelrug, de tonnen extra kosten van ingehuurd personeel van vandaag niet meer op de burger hoeven te worden verhaald;

Als ik beweer, dat een gemeente Heuvelrug beter gekwalificeerd personeel kan aantrekken;

Als ik beweer, dat ik met een gemeente heuvelrug meer kans maak een rondweg om Doorn te voorkomen;

Als ik beweer, dat een gemeente Heuvelrug veel makkelijker een actieve grondpolitiek kan worden gevoerd, waardoor beter voorkomen kan worden, dat Doorn verpest wordt door ongewenste bebouwing;

Als ik beweer, dat een gemeente Heuvelrug beter de eerstelijns voorzieningen in de zorg kan behouden en verbeteren en eerder en beter tweedelijns voorzieningen kan realiseren;

Als ik beweer, dat een grote gemeente Heuvelrug door haar bestuurskracht de burger van Doorn meer veiligheid kan bieden;

En zo kan ik nog wel even doorgaan, meneer de voorzitter,

En als ik al deze zaken op een blaadje zet en ik vraag de burger of hij wil tekenen vóór herindeling, dan kan ik u verzekeren, geachte commissie, dat ik binnen no time wel meer dan 3000 handtekeningen kan verzamelen alleen al in Doorn.

Maar ik zal dat niet doen, meneer de voorzitter, want enerzijds zijn al deze argumenten al lang een jaar geleden de revue gepasseerd met onze burgers en anderzijds zou het op dit moment een ongeoorloofde inbreuk zijn op het democratisch proces, dat we met z'n allen hebben afgelopen in de 2.5 jaar die we met dit onderwerp bezig zijn.

Gedurende vrijwel het hele jaar 2003 mocht een ieder zich uitspreken bij informatieavonden, hoorzittingen en inspraaksessies van zowel gemeentes als provincie over wel of geen herindeling. Een ieder heeft zich allang uitgesproken. Waar was toen het comité Herindeling Nee? Ter afsluiting van al die processen, die op zorgvuldige wijze met alle democratische regels zijn uitgevoerd, heeft uw Staten zich in Januari 2004 met 61 stemmen uitgesproken vóór herindeling. U wist alleen nog niet of het MALDD of WAL/DrieMaDo moest zijn. (En inmiddels is ook Leersum vóór herindeling).

Dit jaar zijn we bezig geweest met die **varianten**. En uw college adviseert MALDD dubbel D. Daar zijn wij het helemaal mee eens, omdat gelijkgestemdheid in beleid van de dorpen op de heuvelrug duidelijk aanwezig is. Daarom is er een gezonde basis om een succes te maken van de gemeente Heuvelrug.

Zoals u vermoedelijk weet, is inmiddels door de gemeenten het Fusieproces opgepakt en dat lijkt zeer voortvarend en voorspoedig van start te gaan. In dat kader is vorige week in de commissie herindeling **de Strategische Visie** voor de nieuwe gemeente besproken. Op een eerste versie, die door de stuurgroep herindeling is gepresenteerd is een aantal wijzigingen voorgesteld door de commissie en wij hopen snel een tweede versie tegemoet te zien.

Wat echter bijzonder opviel, geachte commissie, was, en dat wil ik u niet onthouden, dat er in de wijzigingsvoorstellen geen tegenstellingen zaten. Een ieder uit de commissie vulde elkaar aan. Weer een bewijs, dat de heuvelrugdorpen bij elkaar horen.

Vanuit Doorn ondersteunen wij, dat zal uw duidelijk zijn, het voorstel van uw college van Gedeputeerde Staten.

Ik dank u voor u aandacht,

P.C. van der Zee

Mevrouw mr. C.F. Feith-Hooijer, burgemeester Leersum

Tekst inspraakreactie Leersum tijdens vergadering Statencommissie Bestuur en Middelen van 15 november 2004 over gemeentelijke herindeling op de Heuvelrug

Geachte Gedeputeerden en Statenleden, Dames en Heren,

Dank voor de gelegenheid om hier te kunnen inspreken.

Het standpunt van de gemeenteraad van Leersum is genoegzaam helder gemaakt, daar hoeft ik vandaag uw aandacht niet voor te vragen, al vind ik de opmerking op blz. 10 van het advies van gedeputeerde staten inhoudende dat Leersum tijdens het proces van standpunt is gewijzigd en herindeling nu als oplossing van de knelpunten accepteert veel te kort door de bocht.

Ik zou u willen vragen om daar het waarom van het gewijzigde standpunt bij te vermelden. Dat zou een eerlijker beeld geven.

Ik wil vandaag vooral aandacht van de statencommissie vragen voor het maatschappelijk draagvlak – of beter gezegd het ontbreken daarvan – in Leersum en Overberg en mijn zorgen daarover.

Daarnaast heb ik nog een klein aantal kanttekeningen bij het advies waarmee ik zal beginnen.

1. Kosten fusieproces

Vanaf juli dit jaar – toen het voorlopig advies van GS duidelijk was – is mede op advies van GS het fusieproces al in gang gezet.

Wanneer de fusie 1 januari 2006 zijn beslag moet hebben is een periode van anderhalf jaar eigenlijk te weinig om alles goed te regelen.

Leersum heeft tot september als waarnemer in projectgroep en stuurgroep meegedaan. Toen het definitieve standpunt van GS en de overige gemeenteraden duidelijk werd is gekozen voor een 2-sporenbeleid: nl wel meedoen in het fusieproces maar de bezwaren bij PS en 2^e en 1^e Kamer blijven kenbaar maken.

Dat is een merkwaardige positie ik merk dat steeds weer., maar dit standpunt is ingegeven door onze zorg voor onze inwoners en onze medewerkers.

Niet meedoen tot het parlement volgend jaar – op zijn vroegst tegen de zomer – heeft besloten betekent dat alle fusie voorbereidingen vrijwel rond zijn en wij daarin een out-cast zouden zijn. Het voorbeeld van Maartensdijk lokte niet tot deze werkwijze.

Maar de fusievoorbereidingen kosten geld dat de gemeenten moeten voorschieten. Dat geld moet terugvloeien naar de nieuwe gemeente als die er komt.

Het gaat dan niet om een paar tienduidenden euro's: nee het plan van aanpak is voorzien van een financiële paragraaf waarin de kosten voor externen zijn geraamd op 1,4 mln euro.

In dat bedrag zijn niet opgenomen de kosten van onze eigen medewerkers waarvan er verscheidende nu al op zijn minst 1 dag per week met de fusie bezig zijn.

Wat nu wanneer de fusie om wat voor reden dan ook niet de instemming van het parlement krijgt?

Danwel wanneer het parlement zou kiezen voor een alternatief?

Wij hebben GS gevraagd in dat geval de gemeenten schadeloos te stellen voor de reeds gemaakte kosten en aangegane verplichtingen.

Ik heb begrepen dat de Gedeputeerde dit punt heeft doorgeschoven naar BZK.

Naar onze mening zouden PS zich echter hierover dienen uit te spreken.

Het zijn immers GS en PS die verantwoordelijk zijn voor het in gang zetten van de herindeling en GS hebben de fusiedatum op 1 januari 2006 bepaald.

2. Rapport WAL Prof. Groenendijk

Bij het herindelingsadvies missen wij in de bijlagen het rapport van Prof. Groenendijk over de WAL-variant.

GS hebben het wel uitvoerig becommentarieerd maar het rapport zelf maakt geen onderdeel van hun advies uit. Dat zou wel moeten, temeer daar PS uitdrukkelijk hebben gevraagd die variant te onderzoeken en de bevolking van Amerongen en Leersum zich in grote meerderheid voor die variant hebben uitgesproken.

3. Blz. 25: hfdst DRAAGVLAK

Op blz. 25, onder het hoofdstuk DRAAGVLAK is per gemeente vermeld wat ondernomen is om inzicht in het draagvlak te verkrijgen.

Bij Leersum is niet vermeld dat in oktober 2003 een opiniepeiling is gehouden onder alle Leersumse huishoudens met als uitkomst een response van 51% ,waarvan 78% tegen gemeentelijke herindeling.

In oktober 2004 is een nieuwsbrief huis aan huis bezorgd waarin de raad verantwoording heeft afgelegd over het gekozen 2-sporenbeleid.

Ik heb voor alle statenleden en uiteraard ook voor GS een exemplaar.

Ik verzoek deze stukken ook te vermelden in het advies en in de bijlagen op te nemen.

De opmerking in het advies dat Driebergen-Rijsenburg veel energie heeft gestoken in het informeren van zijn burgers geldt zeker ook voor Leersum.

4. Blz 26, overzicht standpunten gemeenteraden

Het staatje op blz. 26 van het advies boven de conclusie van GS m.b.t. het draagvlak intrigeert. Als je naar het totaal kijkt geeft dit staatje aan dat 82 raadsleden voor de fusie zijn, 23 tegen en 4 afwezig.

De raadsleden van Rhenen, Woudenburg en Renswoude zijn hierin meegerekend: zij zijn allen voorstanders.

Vindt u ook niet dat dit een wat vertekend beeld geeft?

Het gaat naar mijn mening om de raden van de 5 fusiegemeenten.

Bezien we de stemverhoudingen in die raden dan zien we dat de uitslag is:

41 voor

23 tegen

4 afwezig

Ik pleit ervoor zo'n staatje in het advies op te nemen en voor wat betreft de aanpalende gemeenten te volstaan met te vermelden dat zij geen bezwaren hebben.

5. Tenslotte het draagvlak

Dames en Heren er zijn 2 soorten draagvlak te onderscheiden. Het bestuurlijk draagvlak en het maatschappelijk draagvlak.

De fusie van de gemeenten zou niet het feestje van de gemeentebesturen en het provinciaal bestuur moeten zijn, maar het feestje van onze inwoners.

Immers juist zij zouden de vruchten van de fusie moeten plukken, we doen het voor hen.

Toch lijkt het er op dat het maatschappelijk draagvlak – voorzover bekend – minimaal is om niet te zeggen onder de maat.

In de gemeenten waar de kiesgerechtigden zijn geraadpleegd: Driebergen-Rijsenburg en Leersum en waar een representatieve steekproef is gehouden: Amerongen is een overgrote meerderheid tegen een MALDD-fusie.

De cijfers:

Driebergen-Rijsenburg onderzoek onder kiesgerechtigde inwoners:
response 41,8% waarvan 54% tegen herindeling

Amerongen:

Representatieve steekproef: 11% voor MALDD; 22% voor MALD en 47% voor WAL

Leersum: okt 2003 peiling onder alle huishoudens:
response: 51% waarvan 78% tegen herindeling

Leersum juni 2004: peiling onder alle kiesgerechtigde inwoners:
response: 47% (wat hoog te noemen is als u bedenkt dat in de kranten al vermeld was dat de herindeling door zou gaan)
waarvan 19,5% voor MALDD en 77% voor WAL

In de gemeenten Doorn en Maarn zijn geen opiniepeilingen gehouden, hoe daar het maatschappelijk draagvlak er uitziet blijkt ook niet uit het GS advies.

De vraag die zich nu opdringt is welke waarde PS aan maatschappelijk draagvlak hechten.

GS hebben het standpunt ingenomen dat alleen het bestuurlijk draagvlak telt. Op zichzelf is dat standpunt niet onbegrijpelijk omdat dit met de min. van BZK is besproken en die het ermee eens is: de wil van de raden is in dit geval wet.

In zijn algemeenheid ben ik het - wanneer het de verhouding gemeente-provincie betreft - daar ook mee eens wanneer het gaat om de controlerende rol van de provincie ten opzichte van gemeentelijk beleid.

Maar hier gaat het om een *eigenstandige bevoegdheid* van GS en PS op grond van de wet ARHI. U hebt als PS in deze een eigen verantwoordelijkheid.

Wanneer zoals in dit geval er aanwijzingen zijn dat het bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak niet met elkaar overeen lijken te komen komt het mij voor dat u dat niet kunt negeren.

Tenslotte is maatschappelijk draagvlak een van de belangrijkste peilers voor een succesvol overheidsbeleid en dat geldt in versterkte mate voor de lokale overheid die dicht bij de burgers functioneert.

Wanneer er geen of onvoldoende draagvlak voor de fusie zou zijn worden grote risico's gelopen.

6. Als laatste punt wil ik de positie van Overberg onder de aandacht van de Staten brengen.

Een klein deel van Overberg behoort tot de gemeente Leersum het andere deel tot Amerongen.

De inwoners van Overberg voelen zich ondanks de aandacht van Amerongen en Leersum toch niet echt bij ons horen.

Zij zijn veel meer georiënteerd op Scherpenzeel en Renswoude.

70% heeft ook aangegeven tegen de MALDD variant te zijn.

Kunt u hen een perspectief bieden?

Joop van Ankum, Fractievoorzitter LeersumsBelang

Voorzitter, leden van de CieBEM, dames en heren,

Het kabinet hecht een groot belang aan een sterk draagvlak onder de bevolking voor herindelingsvoorstellen.

Bovendien is een breed draagvlak een belangrijke voorwaarde voor de nieuwe gemeente om een goede start te maken.

Over de wijze van afmeten van dat maatschappelijk draagvlak zegt de minister dat dit geschiedt middels de opvatting van de raden: “die er verstandig aan doen zich te vergewissen van de opvatting onder de bevolking.”

Aangegeven wordt dat de wijze waarop des gemeentes is, waardoor het niet nodig is de Tijdelijke referendumwet te wijzigen.

Dat betekent dat het draagvlakcriterium een tweetal aspecten omvat:

- De wijze waarop aan draagvlak wordt gewerkt.
- Het bestuurlijk draagvlak voor het herindelingsmodel.

Bij de invulling hiervan door de Provincie: wordt nog eens bijzondere aandacht voor het vergewissen van de opvatting van de bevolking gevraagd. (ontwerp 5.1)

Ook op verzoek van u, commissieleden BEM is op 25 mei 2004 nog een brief gezonden waarin nogmaals om aandacht voor het betrekken van de bevolking bij het proces.

Dat is ook niet zo gek omdat het *Maatschappelijk draagvlak* wordt beoordeeld als een **kritische succesfactor** bij herindeling door de min. van Binnenlandse Zaken

Omdat toch op verschillende manieren met dit vergewissen van en werken aan draagvlak werd omgegaan heb ik op 3 juni jl. op een voorlichtingsavond van GS in Doorn aan de gedeputeerde Lokker gevraagd, hoe Provincie dan wel Rijk beoordelen of bijv. een peiling wel representatief is. (zie Bijlage 2)

Antwoord van de heer Lokker: “het provinciebestuur wil niet treden in de bevoegdheden van de gemeenten”. (En hier krijg ik een virtuele bestuurlijke tik over de neus) ”Het is bestuurlijk niet correct om op voorhand al wantrouwen uit te spreken over de manier van peilen.

Het provinciebestuur zal zowel mondeling als schriftelijk melden aan de gemeenten bijzondere waarde te hechten aan het peilen van de meningen van de inwoners. De manier waarop de peiling wordt gehouden is aan de gemeenten (en gemeentecultuur afhankelijk)

De gemeenten moeten kunnen aantonen dat zij de inwoners op een serieuze (objectieve) manier hebben geraadpleegd.

Kortom je mag erop vertrouwen dat de Raden zullen luisteren naar de burgers en dat hierdoor *het bestuurlijke draagvlak een getrouwe afspiegeling van het maatschappelijk draagvlak zal zijn.*

Anders heeft het hele circus van 2 jaar lang voorlichting, hoorzittingen, peilingen en enquêtes natuurlijk geen enkele zin en wordt het gedegradeerd tot een wassen neus.

En wat is het resultaat:

Driebergen, bij een peiling geeft 55 % te kennen tegen herindeling te zijn, en 40 % voor. Toch stemt de raad in meerderheid voor;

Doorn, noch Maarn doen iets aan peiling; zeker niet op een *aantoonbare, serieuze en objectieve manier*. Maar de raden stemmen voor. Op de informatieavond in Maarn op 17/04/2003 stemden nog wel 16 voor 4 blanco en **14 tegen** bestuurlijke vernieuwing. (bijlage juli 2003).

Leersum, bevolking en bestuur in grote meerderheid tegen herindeling

Amerongen, na een representatieve telefonische enquête bleek 12% voor het MALDD voorstel en 70% voor andere opties.

Toch werd met 7 voor en 6 tegen besloten voor MALDD te stemmen.

Deze flagrante minachting van de bevolking door de raad resulteerde in het volgende artikel:

Artikel uit Utrechts Nieuwsblad van 25-08-2004

Amerongse raad kiest MALDD-variant bij herindeling

AMERONGEN - Het gebeurt niet vaak dat de wens van de bevolking door de gemeenteraad aan zijn laars wordt gelapt.

De burgerraadpleging en de telefonische enquête die is gehouden, was vooral het belangrijkste onderwerp van de discussie. De vertegenwoordigers van de PvdA, de VVD en de ChristenUnie waren daar niet blij mee al lieten zij dat niet merken.

C. van Dijk (PvdA): “De bevolking heeft vaak niet het besef waarover het gaat. Als politicus moet je voorop lopen en af en toe onpopulaire maatregelen nemen. Als bestuur hebben we een leidende functie.”

Ook J.W. Struyck (VVD) legt de enquête naast zich neer. „Ze is voor ons geen maatstaf. Ik heb geen zakelijke argumenten gehoord of gelezen. Ja of nee op een formulier zegt mij niets. Ook tegen een herindeling heb ik geen steekhoudende argumenten gehoord.”

H. de Baat (ChristenUnie) kreeg ook de nodige kritiek. Zo liet hij tijdens een informatieavond weten dat de stem van de Amerongers zwaar zal wegen bij de definitieve beslissing van zijn partij. Onder gehoo van de toeschouwers op de tribune ontkent hij nu een dergelijke uitspraak gedaan te hebben. „Na overleg met mijn steunfractie kies ik toch voor de MALDD-optie” .....

Voorzitter, Leden van de Commissie, Dames en Heren,

Vindt u het gek dat naar aanleiding van opstelling het vertrouwen van de burger wordt geschokt, dat een Burger Initiatief in een paar dagen tijd duizenden steunbetuigingen en handtekeningen oplevert.

Als *zeven van de zeven* voorstemmers in Amerongen onomwonden toegeven lak te hebben aan de mening van de bevolking, en daar absoluut niet naar luisteren....

Ik ben er van overtuigd dat u alleen maar tot de conclusie kunt komen dat de Raden in een aantal gevallen niet hebben gedaan wat ze moesten doen;

Niet hebben gedaan wat de Minister aanbeval, het zich vergewissen van de opvatting onder de bevolking.

Niet hebben gedaan wat u heeft gevraagd, en niet hebben gedaan wat gedeputeerde Lokker als voorwaarden stelde, namelijk het op een objectieve en serieuze manier raadplegen van de bevolking.

Daarmee valt een van de belangrijkste peilers weg waarop dit ontwerp advies steunt, draagvlak.

Daarmee wordt een succesvoorwaarde van herindeling aan de kant geschoven.

Joop van Ankum

Fractievoorzitter LeersumsBelang

Inspraakrede van: Marco Overvest, Doorn

Uitgesproken tijdens de vergadering van de commissie Bestuur & Middelen van Provinciale Staten, op maandag 15 november 2004.

Ik ben een inwoner van Doorn en spreek hier op persoonlijke titel...

Ruim een jaar geleden kwam ik tot de conclusie, dat er voor de burger maar één manier is om herindeling tegen te gaan. En dat is het overgaan op geweld. Fors geweld.

Als democraat in hart en nieren word ik geconfronteerd met een gemeenteraad die beslist, zonder écht naar de bevolking te willen luisteren. Voor de laatste gemeenteraadsverkiezingen sloten de PVDA en GroenLinks in Doorn een monsterverbond. Door gezamenlijk de verkiezingen in te gaan, zouden zij de grootste fractie worden. Op die manier zouden zij die herindeling er eindelijk eens door krijgen.

PVDA/GroenLinks vonden een bondgenoot in de VVD. Deze partij stond in Doorn tot 2000 kritisch tegenover herindeling. Maar in 2002 ging de VVD de verkiezingen in met het standpunt, dat die herindeling gauw doorgezet moest worden.

Zowel PVDA/Groenlinks als de VVD verloren in 2002 honderden stemmen ten gunste van de partijen die zich tegen herindeling keerden. Maar de twee fracties vormden desondanks een riante meerderheid in de Doornse gemeenteraad. Daarmee stond het voor mij vast, en voor vele burgers met mij, dat die herindeling erdoor gedrukt zou worden.

De enige kans om te laten zien wat er werkelijk onder de bevolking leeft, was als er een enquête of een referendum zou worden gehouden. Ik, en andere Doornaars, hebben daar om herhaling naar gevraagd. Maar die aanvragen werden achteloos terzijde geschoven. Mevrouw Hielema van GroenLinks/PVDA vond dat zelfstandig blijven geen optie is. Daarmee gooide ze de deur dicht voor alle tegenstanders van herindeling. Mijn standpunt als tegenstander deed er opeens niet toe. Want zelfstandig blijven was blijkbaar geen optie.

Natuurlijk is zelfstandig blijven wel een optie. Daar zijn verschillende inhoudelijke argumenten voor aan te dragen. Maar de discussie werd in Doorn doodgeslagen. Zo kwam ik tot de cynische conclusie, dat alleen geweld deze status-quo zou kunnen doorbreken. Maar als democraat in hart en nieren is dat voor mij geen optie.

Maar dat geweld de enige optie is om de status-quo te doorbreken, is óók niet waar. Er is een wettig middel waarmee je als burger het politieke tij kunt keren. En dat is het burgerinitiatief. De afgelopen tien dagen heb ik meegeholpen handtekeningen te verzamelen. Daarbij viel mij op, dat bijna iedereen de handtekeningenlijst tekent. Natuurlijk, er zijn voorstanders van herindeling die denken de buit al binnen te hebben. Die tekenen niet. Let wel, er zijn ook vóórstanders van herindeling die wél tekenen. Want ook zij vinden dat de mening van de burger nou eens écht beluisterd moet worden.

Er zijn ook tegenstanders van herindeling, die NIET wilden tekenen. Dit gebeurde bijvoorbeeld verschillende malen toen ik afgelopen woensdag in Maarn was. Deze mensen zijn zo teleurgesteld in de politiek, dat zij niets van het burgerinitiatief verwachten. Ze vinden het wel een sympathiek initiatief, maar het heeft geen zin. "Dacht je nou echt dat de politiek zich hier iets van aantrekt?", heb ik meermalen te horen gekregen.

Daarmee is het de vraag wat u met het burgerinitiatief gaat doen. Gaat u echt luisteren naar de bevolking door de mening te enquêteren? Want als er negatieve gevolgen zijn aan herindeling, en de situatie van Maartensdijk heeft eens te meer aangetoond dat dit kan, dan zijn juist de burgers die daarvoor opdraaien. Het is daarom niet meer dan billijk dat wij als burgers goed gehoord worden.

Als democraat heb ik altijd gezegd dat ik tegen herindeling ben. Als u een enquête of een referendum organiseert, en daarbij blijkt dat de meerderheid van de bevolking herindeling wil, dan leg ik mij daarbij neer.